

Risikoreport (med solvensbehov)

Selskabsledelse

2021

Indholdsfortegnelse

Risikorapport (med solvensbehov)	3
1. Indledning.....	3
2. Risikostyringsmålsætninger og -politik	3
3. Kapitalgrundlag, CRR 437	10
4. Kapitalkrav, CRR 438 (solvensbehov).....	10
Konklusion:	23
5. Eksponering mod modpartsrisiko, CRR 439 litra a.....	24
6. Kapitalbuffere, CRR 440	24
7. Indikatorer for global systemisk betydning, CRR 441	24
8. Kreditrisikojusteringer, CRR 442 litra a og b	24
9. Behæftede og ubehæftede aktiver, CRR 443	29
10. Anvendelse af ECAI'er, CRR 444	30
11. Eksponeringer, CRR 438, 445 og 446.....	31
12. Eksponering mod aktier m.v. der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 447 litra a.....	32
13. Eksponering mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 448	33
14. Eksponering mod securitiseringspositioner, CRR 449.....	33
15. Aflønningspolitik, CRR 450	34
16. Gearing, CRR 451	34
17. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisikoen, CRR 452.....	34
18. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker, CRR 453.....	34
19. Avancerede målemetoder i forbindelse med operationel risiko, CRR 454	37
20. Interne modeller for markedsrisiko, CRR 455	37
Selskabsledelse i Merkur Andelskasse.....	38
I. Merkurs kommunikation og samspil med andelshavere og øvrige interessenter	39
II. Bestyrelsens opgaver og ansvar.....	40
III. Bestyrelsens sammensætning og organisering	42
IV. Bestyrelsens og direktionens vederlag.....	45
V. Regnskabsaflæggelse, risikostyring og revision	46

Risikorapport (med solvensbehov)

1. Indledning

Risikorapportens formål er at give læseren en mere detaljeret forståelse af risiko- og kapitalstyringen i Merkur Andelskasse. Rapporten er udarbejdet i overensstemmelse med Europaparlamentets- og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 artikel 431-455 (CRR) og beskriver forskellige typer af balanceførte og ikke-balanceførte risici, som andelskassen er eksponeret overfor.

Merkur offentliggør kapitalgrundlag og kapitalprocent i årsrapporten. Herudover oplyser andelskassen i årsrapporten, at nærværende risikorapport offentliggøres samtidig med årsrapporten, således at andelskassen opfylder oplysningsforpligtelserne i CRR artikel 431-455. Såvel årsrapport som risikorapport offentliggøres på hjemmesiden www.merkur.dk

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag og solvensbehov pr. 31.12.2021 er indeholdt i nærværende risikorapport.

Rapporten er bygget op, så den følger kronologien i CRR-forordningen. Kun områder, som Merkur beskæftiger sig med, er omtalt.

Merkur har ingen datterselskaber og indgår dermed ikke i en koncern.

Alle oplysninger i denne rapport er pr. 31.12.2021.

2. Risikostyringsmålsætninger og -politik

Merkur er eksponeret i forhold til forskellige risikotyper. Bestyrelsen fastlægger med udgangspunkt i forretningsmodellen og den strategiske målsætning relevante risikopolitikker samt principper for risiko- og kapitalstyring. Formålet med politikker for risikostyring er at minimere tab, der kan opstå som følge af uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder.

Merkur har en række værktøjer til identifikation og styring af risici. Hvert kvartal udarbejdes en rapport om overholdelse af kreditpolitikken og der udarbejdes dagligt en rapport om likviditet og valutapositioner, samt en månedlig rapport om andelskassens samlede renterisiko, herunder også på obligationer. Bestyrelsen modtager kvartalsvis rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af tildelte risikorammer. Den daglige risikostyring monitoreres af Økonomiafdelingen, kreditfunktionen og risikofunktionen på de forskellige områder, og styres overordnet af Direktionen via de ad hoc rapporter der modtages fra monitorerende enheder.

De væsentlige risikoområder for Merkur er kreditrisiko og kapitalisering. Merkur driver en klassisk bankvirksomhed, hvor kundernes indlån er basis for udlånet, men stigende regulatoriske krav og Merkurs specielle udlånsområder er årsagen til de to fremhævede risikoområder.

Bestyrelsen foretager løbende og mindst en gang om året en vurdering af Merkurs enkelte og samlede risici og tager i den forbindelse stilling til, om risiciene er acceptable.

Risikostyringen behandles endvidere i det nedsatte risikoudvalg. Udvalget består af medlemmer af bestyrelsen. Formålet med risikoudvalgets arbejde:

- at rådgive bestyrelsen om virksomhedens overordnede nuværende og fremtidige risikoprofil og -strategi
- at bistå bestyrelsen med at påse, at den af bestyrelsen fastlagte risikostrategi implementeres korrekt i organisationen
- at vurdere, om de produkter, der udbydes af Merkur, er i overensstemmelse med virksomhedens forretningsmodel og risikoprofil, og om indtjeningen på de udbudte produkter afspejler risiciene herved samt udarbejde forslag til afhjælpning, såfremt produkterne eller tjenesteydelserne og indtjeningen herved ikke er i overensstemmelse med virksomhedens forretningsmodel og risikoprofil
- at vurdere, om de incitament, der er indlagt i virksomhedens aflønningsstruktur, tager højde for virksomhedens risici, kapitalforhold og likviditet samt sandsynligheden for fortjeneste og tidshorizonten herfor
- at vurdere risikomodeller, herunder disses metodegrundlag, estimationsprocesser og validering
- at vurdere solvensbehov, langsigtet kapitalbehov og kapitalpolitik samt
- at bistå bestyrelsen i at vurdere om de ressourcer, der anvendes i risikostyringsfunktionen er passende og tilstrækkelige.

Merkur har også et Revisionsudvalg, som bl.a. har til opgave:

- at underrette bestyrelsen om resultatet af den lovpligtige revision, herunder regnskabsaflæggelsesprocessen
- at overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen og fremsætte henstillinger eller forslag til at sikre integriteten
- at overvåge om Merkurs interne kontrolsystem, interne revision og risikostyringssystemer fungerer effektivt med hensyn til regnskabsaflæggelsen i Merkur

Merkur har i henhold til lovgivningen udpeget en risikoansvarlig med specifikt ansvar for risikostyringsfunktionen. Det er organisatorisk sikret, at den risikoansvarlige kan være tilstrækkelig uafhængig og, at den risikoansvarliges opgaver kan udføres betryggende. Den risikoansvarlige udarbejder efter behov og mindst en gang årligt en rapport til bestyrelsen om risikostyringen. Den risikoansvarlige kan i relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare bestyrelsen, når specifikke risici – interne såvel som eksterne - påvirker eller kan påvirke Merkur.

Der er for risikostyringsfunktionen udarbejdet en af bestyrelsen godkendt instruks. Den risikoansvarlige udarbejder hvert år en plan for de risikoområder, funktionen vil sætte særligt fokus på. Planen godkendes af bestyrelsen.

Den risikoansvarlige er udpeget af bestyrelsen og refererer til den administrerende direktør. Afskedigelse af den risikoansvarlige skal godkendes af bestyrelsen.

Særligt om kreditrisiko

Den væsentligste risiko i Merkur er kreditrisikoen, defineret som risikoen for tab som følge af debtors misligholdelse af betalingsforpligtelser. Bestyrelsen har inden for rammerne af den vedtagne forretningsmodel i kreditpolitikken fastlagt de overordnede principper for kreditgivning og foretager bevilling af de største engagementer. Bestyrelsen har endvidere videregivet beføjelser til direktionen i direktionsinstruksen.

Bestyrelsen har i kreditpolitikken fastlagt Merkurs risikoprofil på kreditområdet til en mellem risikoprofil. Følgende centrale elementer fra kreditpolitikken kan fremhæves:

Merkurs målgruppe er privatkunder og erhvervs-kunder med en sund økonomi over hele landet, idet Merkur er landsdækkende. Merkur ønsker ingen væsentlig eksponering mod udenlandske aktiviteter.

En eksponering skal som hovedregel være under 10% af andelskassens kapitalgrundlag. Eksponeringer eller udvidelse af eksponeringer, der overstiger 7,5% af kapitalgrundlaget, skal som hovedregel være af midlertidig karakter – det vil sige med en løbetid på op til 18 måneder. Bestyrelsen kan dog undtage herfra, hvis kunden har en særlig høj bonitet og risikoen ved eksponeringen er lav.

Merkur vil ikke have nye eksponeringer, der overstiger 5% af kapitalgrundlaget. Nye eksponeringer, der overstiger 5% af kapitalgrundlaget, skal som hovedregel være af midlertidig karakter – det vil sige med en løbetid på op til 18 måneder.

Merkur vil have en mellem risikoprofil og en udvikling i udlån og kreditter, der er afstemt efter de kapital-, solvens- og indtjeningsmæssige forhold. Heraf følger, at andelskassen arbejder på at være i behørig afstand af grænseværdierne i Finanstilsynets Tilsynsdiamant således, at andelskassen på intet tidspunkt er i risiko for at overskride grænseværdierne.

Med baggrund i Finanstilsynets pejlemærke for store eksponeringer, hvorefter summen af andelskassens 20 største udlån fra 2018 maksimalt må udgøre 175% af andelskassens egentlige kernekapital efter fradrag af sikkerheder, har bestyrelsen besluttet, at andelskassens eksponering maksimalt må udgøre 140%

Merkur ønsker som hovedregel ikke eksponeringer inden for én branche, hvor branchen sammenlagt er større end 15 % af Merkurs samlede eksponeringer. Inden for segmentet landbrugskunder ønskes en maksimal eksponering på 13 %. For erhvervs-kunder under ét må der maksimalt være en samlet eksponering på 60 %.

Der ønskes som hovedregel sikkerhedsstillelse fra kunden i form af pantsætning af kundens aktiver og/eller garantier.

Kunderne opdeles efter et princip om forsigtighed i klasser efter kreditrisiko, således at kunder med høj kreditrisiko kan skelnes fra kunder med mellem og lav risiko, Klassifikationen anvendes også i prisfastsættelsen, således at renten også afspejler risikoen på det udlån der er ydet, idet sikkerhedsstillelsen også har et element i denne udmåling.

Bestyrelsen har vedtaget principper for rapportering for kreditområdet. Bestyrelsen modtager mindst hvert kvartal rapportering på kreditområdet. Herudover gennemfører bestyrelsen en årlig gennemgang af store eksponeringer og en gennemgang af de væsentligste aktiver og passiver.

Markedsrisiko

Bestyrelsen har i markedsrisikopolitikken fastlagt de overordnede rammer og principper for styring af markedsrisikoen. Ved markedsrisiko forstås risikoen for at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter fluktuerer som følge af ændringer i markedspriser. Markedsrisici omfatter: aktierisici, renterisici, valutarisici og andre prisrisici. Merkurs grundlæggende målsætning vedrørende markedsrisici er at opnå et afkast under hensyn til, at der føres en forsigtig og konservativ markedsrisikopolitik, hvor der primært investeres i korte realkreditobligationer, primært særligt dækkede obligationer med god likviditet, samt statspapirer.

I markedsrisikopolitikken identificeres forskellige former for markedsrisici, og der angives specifikke grænser for, hvor stor risikoen må være. Bestyrelsen har fastsat følgende grænser for markedsrisiko:

1. at den samlede renterisikoen opgjort efter reglerne i regnskabsbekendtgørelsen ikke må overstige 2 procent af kernekapitalen efter fradrag, hvilket p.t. svarer til 8 mio. kr.,
2. at den samlede vægtede kreditspændrisiko inden for handelsbeholdningen opgjort i henhold til solvensbehovsvejledningen (OAS Risk (0,5% spændvidelse)) maksimalt må udgøre 0,5 procent af de risikovægtede eksponeringer, p.t. svarende til ca. 11 mio. kr.
3. at valutarisikoen opgjort som største sum af henholdsvis positioner i valutaer, hvor Merkur har et nettotilgodehavende, og valutaer, hvor Merkur har en nettogæld (valutaindikator 1) ikke må overstige 4% af Merkurs kapitalgrundlag, hvilket p.t. svarer til 17 mio. kr.
4. at aktierisikoen opgjort som værdien af aktier og heraf afledte finansielle instrumenter i form af futures og optioner ikke må overstige følgende grænser:
 - handelsbeholdning: Merkur har ingen handelsbeholdning
 - unoterede aktier: 5 mio.kr. Der skal normalt foreligge særlige omstændigheder for at Merkur kan erhverve aktier, noterede som unoterede
 - Merkur ønsker for strategiske aktier, der defineres som aktier i sektorejede virksomheder og aktier i finansielle virksomheder, som Merkur samarbejder med, bl.a. at deltage i sektorens normale omfordeling og tegning. Strategiske aktier er ikke omfattet af ovennævnte grænse for unoterede aktier.
1. 5. at andre prisrisici bør undgås eller holdes på et meget lavt niveau, jf. i den forbindelse oplysningen nedenfor af typer af risici, herunder prisrisici, som Merkur ikke ønsker at påtage sig.
2. 6. For at sikre, at likviditetsreserven er til stede i tilfælde af markedsstress, er det vigtigt at sikre en vis spredning i antallet af udstedere. Derfor må højst 50 procent af Merkurs obligationsbeholdning kunne henføres til samme obligationsudsteder og 20 procent til samme fondskode. Dog kan der altid holdes op til 300 mio. kr. fra samme udsteder og op til 75 mio. kr. i samme fondskode.
3. 7. Merkur kan som et alternativ til udlån placere midler i impact first fonde med en stabil track record og efter konkret bestyrelsesbeslutning i hvert enkelt tilfælde. Bestyrelsen kan endvidere beslutte at åbne for placering i aktiebaserede fonde, der lever op til ESG- og impact kriterier, dvs. primært fonde, som også tilbydes andelskassens kunder. Beholdningen af sådanne fonde må højst udgøre 10% af andelskassens egentlige kernekapital.

Bestyrelsen modtager løbende rapportering om udviklingen i markedsrisiciene.

Økonomiafdelingen har ansvaret for opgørelse, overvågning samt kontrol og rapportering af markedsrisici. Beregningen af markedsrisici anvendes til følgende formål:

- Daglig/løbende opfølgning på risici
- Løbende rapportering til direktion og bestyrelse
- Rapportering af kapitalprocenter til myndigheder

Overvågningen sker ved hjælp af daglig opgørelse af valutapositioner og som minimum månedlig opgørelse af den samlede renterisiko. Såfremt der er positioner, som overskrider de fastlagte rammer og beføjelser, rapporteres dette straks til direktionen. Såfremt en position overskrider direktionens samlede rammer og beføjelser, rapporteres der til bestyrelsen herom.

Likviditetsrisiko

Bestyrelsen har fastsat, at likviditeten skal være forsvarlig og tilpas forsigtig til at understøtte forretningsmodellen. Dette sikres primært ved en målsætning om, at likviditetsoverdækningen i henhold til lovens krav til enhver tid skal være mindst 40 procent (LCR), nødplanerne iværksættes allerede når vi rammer 85% overdækning i nedadgående retning. Det er endvidere målsætningen, at kundeindlån i alt overvejende grad skal finansiere kundeudlåne, således at afhængigheden af ekstern funding minimeres.

Bestyrelsen har endvidere besluttet en politik på likviditetsområdet, der fastlægger den overordnede risikoprofil og den overordnede organisatoriske ansvarsfordeling med henblik på lønsomt at understøtte forretningsmodellen. Endvidere er der besluttet retningslinjer for opgørelse af likviditetsrisikoen samt for finansieringsstrukturen. Endelig er der fastlagt en overordnet beredskabsplan for fremskaffelse af likviditet/funding.

Styringen af den samlede likviditet sker for at sikre, at omkostningerne til likviditetsfremskaffelse ikke stiger uforholdsmæssigt meget og for at undgå, at manglende funding forhindrer Merkur i at opretholde den vedtagne forretningsmodel. Ultimativt skal likviditetsstyringen sikre, at Merkur altid er i stand til at opfylde sine betalingsforpligtelser.

Likviditetsstyringen foregår via en række styringsmekanismer. Den kortsigtede likviditet styres via faste mål for likviditetsreserven kombineret med stresstest. Den langsigtede likviditet styres via stresstest og fokus på den strategiske fundingstruktur.

Økonomiafdelingen har ansvaret for den løbende rapportering af likviditetssituationen. Direktionen overvåger og rapporterer, hvorvidt likviditetsrisikoen ligger inden for de udstukne rammer.

Bestyrelsen modtager kvartalsvis rapportering om den aktuelle og fremadrettede likviditetssituation.

Operationelle risici

Merkur er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici, herunder uhensigtsmæssige procedurer, menneskelige fejl, systemmæssige fejl, IT systemer og eksterne begivenheder, herunder juridiske-, outsourcingsmæssige og forsikringsmæssige risici.

Bestyrelse har i politik for operationelle risici angivet en ramme for identifikation, vurdering, overvågning og styring af den operationelle risiko. Derudover har Merkur politikker for IT-sikkerhed, kontroller og forsikring, der understøtter den operationelle risikostyring.

Det er Merkurs grundlæggende målsætning at begrænse de operationelle risici under hensyn til de omkostninger, som er forbundet hermed.

Et væsentligt område ved vurderingen af de operationelle risici er IT-driften. Ledelsen forholder sig løbende til IT-sikkerheden, herunder til beredskabsplaner og nødplaner, som har til hensigt at sikre IT-driften trods eventuelle kritiske begivenheder.

Der foretages en løbende registrering af de tab og begivenheder, som vurderes at kunne henføres til operationelle risici. Registreringen danner baggrund for en vurdering af om

forretningsgange etc. bør justeres med henblik på at undgå eller minimere operationelle risici. Den eksterne revision gennemgår og vurderer endvidere løbende forretningsgange.

Direktion og Compliance modtager månedligt rapportering og bestyrelse modtager kvartalsvis rapportering, der beskriver udviklingen i andelskassens operationelle risici.

Ledelseserklæringer, CRR 435 stk1, litra e og f

Bestyrelse og direktion har den 7. marts 2022 godkendt risikorapporten for 2021

Det er bestyrelsens vurdering, at Merkurs risikostyringsordninger er tilstrækkelige og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til profil og strategi.

Det er endvidere bestyrelsens vurdering, at nedenstående beskrivelse af den overordnede risikoprofil i tilknytning til forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal, giver et relevant og dækkende billede af Merkurs risikoforvaltning, herunder af, hvordan risikoprofilen og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel/strategi samt materiale og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af direktionen, den risikoansvarlige og den complianceansvarlige. En gennemgang af forretningsmodel og politikker viser, at forretningsmodellens overordnede krav til de enkelte risikoområder fuldt og dækkende udmøntes i de enkelte politikkers mere specificerede grænser, at en gennemgang af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser viser, at de fastsatte grænser i de enkelte politikker fuldt og dækkende udmøntes i de underliggende retningslinjer til direktionen og videregivne beføjelser, at de reelle risici ligger inden for grænserne, fastsat i de enkelte politikker og i videregivne beføjelser, og at det på den baggrund er bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte områder.

Forretningsstrategien er baseret på Merkurs værdigrundlag om en bæredygtig samfundsudvikling samt på ønsket om at være en stærk og attraktiv samarbejdspartner for private og erhvervsvirksomheder. Merkur ønsker en lønsom indtjening baseret på en prissætning af produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som Merkur påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Merkur ønsker en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er målsætningen, at overdækningen i forhold til det samlede kapitalkrav skal udgøre mindst 6,5 %, pr. 31.12.2021 udgør overdækningen 8,7%, hvilket skal ses i sammenhæng med stigende kapitalkrav.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker. Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. nedenstående tabel, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier, samt Merkurs aktuelle tal for diverse grænseværdier.

	Tilsynsdiamant	Merkurs opfyldelse pr. 31.12 2021
Udlånsvækst	20%	1,6%
Store engagementer	175%	119,0%
Likviditetspejlemærke	> 100 %	567,4%
Ejendomseksponering	< 25 %	7,5%

Offentliggørelse vedr. ledelsessystemer mv, CRR 435, stk. 2

Merkurs repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer besidder udover ledelsesposten i andelskassen et antal øvrige bestyrelsesposter (eksklusiv direkte ejerskab/medejerskab):

Bestyrelsens formand, Cornelis Kuypers	5 øvrige bestyrelsesposter
Bestyrelsens næstformand, Anneke Stubsgaard	4 øvrige bestyrelsesposter
Jacob B. Laursen	2 øvrige bestyrelsesposter
Bernhard Franz Schmitz	0 øvrige bestyrelsesposter
Hilde Kjelsberg	0 øvrig bestyrelsespost
Henrik Tølløse	1 øvrig bestyrelsespost

Merkur opfylder de kompetencekrav til bestyrelsen, som følger af den finansielle lovgivning.

I overensstemmelse hermed vurderer bestyrelsen løbende, om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om Merkurs risici til at sikre en forsvarlig drift. Bestyrelsens kompetencer er beskrevet i en oversigt, der findes i årsrapportens ledelsesberetning. Bestyrelsens proces for udvælgelse af kandidater er beskrevet i et separat afsnit om selskabsledelse i nærværende publikation. Merkurs bestyrelse har i medfør af FIL § 70, stk. 1, nr. 4, vedtaget en politik for mangfoldighed i bestyrelsen. Det fremgår af denne, at der ønskes en sammensætning i bestyrelsen ud fra forskellighed i kompetencer og baggrunde, særligt højt vægtes behovet for mangfoldighed i relation til bl.a. forskelle i faglighed, erhvervs erfaringer, køn og alder. Der henvises til afsnittet om selskabsledelse i nærværende publikation, samt til oversigten over bestyrelsens baggrund og kompetencer i årsrapportens ledelsesberetning.

Rapportering

Der anvendes væsentlige ressourcer til løbende at sikre en tilstrækkelig risikorapportering herunder opfølgning på lovgivningens- og ledelsesmæssige risikorammer.

Rapporteringen til direktion og bestyrelse og øvrige relevante interessenter foretages efter faste retningslinjer. Bestyrelsen modtager løbende rapportering på alle de væsentlige risikoområder.

3. Kapitalgrundlag, CRR 437

Merkurs kapitalgrundlag er opgjort efter Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 og direktiv 2013/36/EU af 26. juni 2013.

Opgørelse af kapitalgrundlaget – herunder specifikation af hvilke beløb der tillægges/fradrages i den regnskabsmæssige egenkapital fremgår af note 34 i årsrapporten for 2021.

F.s.v. angår karakteristika for de væsentligste udstedelser af ansvarlig lånekapital henvises til note 32 i årsrapporten.

Overskydende kernekapital i forhold til opfyldelse af 8% kravet, CRR 492

Egentlig kernekapital og kernekapital i forhold til den krævede kapital for opfyldelse af minimumskrav til egentlig kernekapital (4,5%) og kernekapital (6,0%) i 8%-kravet:

1.000 kr.	Faktisk beløb	Krævet beløb for opfyldelse af minimumskrav til egentlig kernekapital (4,5%) og kernekapital (6,0%) i 8 pct.-kravet	Overskydende beløb
Egentlig kernekapital	401.800	101.026	300.774
Kernekapital	401.800	134.702	267.098

4. Kapitalkrav, CRR 438 (solvensbehov)

Indledning og metode

Merkurs metode til vurdering af, hvorvidt den interne kapital er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter (solvensbehovet) følger andelskassens ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

I ICAAP'en identificeres de risici, som andelskassen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres, f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Den interne kapital (solvensbehovet) er Merkurs egen vurdering af kapitalbehovet, som følge af de risici, som andelskassen påtager sig. Merkurs bestyrelse har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelsen af den interne kapital (solvensbehovet), for at sikre at den er tilstrækkelig til at understøtte nuværende og kommende aktiviteter. Drøftelserne tager udgangspunkt i en indstilling fra direktionen. Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på den interne kapital (solvensbehovet), herunder stressniveauer samt vækstforventninger. Dette gælder også, selvom tilsynets benchmarks anvendes. På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen en afgørelse om opgørelsen af pengeinstitutts interne kapital (solvensbehov), som skal være tilstrækkelig til at dække andelskassens risici og understøtte nuværende og kommende aktiviteter.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for den interne kapital (solvensbehovet), herunder hvilke risikoområder og benchmarks der bør tages i betragtning ved beregningen af den interne kapital (solvensbehovet).

Den interne kapital (solvensbehovet) opgøres ved en 8+ metode, der omfatter de risikotyper, som det vurderes, at der skal afdækkes med kapital: kreditrisici, markedsrisici, operationelle risici, øvrige risici samt tillæg som følge af lovbestemte krav. Vurderingen tager udgangspunkt i andelskassens risikoprofil, kapitalforhold samt fremadrettede betragtninger, der kan have betydning herfor, herunder budgettet.

Finanstilsynet har udsendt "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter". Derudover har Lokale Pengeinstitutter udsendt en solvensbehovsmodel. Både tilsynets vejledning og Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, som Merkur anvender, bygger på 8+ metoden, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 pct. af den samlede risikoeksponering (søjle I-kravet) med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen.

Derudover opstilles i tilsynets vejledning benchmarks for, hvornår tilsynet som udgangspunkt vurderer, at søjle I ikke er tilstrækkelig inden for de enkelte risikoområder, hvorfor der skal afsættes tillæg i solvensbehovet. Endvidere er der i udpræget grad opstillet metoder til beregning af tillæggets størrelse inden for de enkelte risikoområder.

Selvom Finanstilsynet opstiller benchmarks på de fleste områder, vurderer andelskassen på alle områder, om de angivne benchmarks i tilstrækkelig grad tager hensyn til andelskassens risici, og har i nødvendigt omfang foretaget individuelle tilpasninger. Til det formål anvendes Merkurs egen historik.

Solvenskrav og tilstrækkeligt kapitalgrundlag

I henhold til bestemmelserne i Bekendtgørelse nr. 2155 af 03.12.2020 om Risikoeksponeringer, Kapitalgrundlag og Solvensbehov skal bestyrelsen og direktionen sikre, at andelskassen har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Bestyrelsen og direktionen skal endvidere opgøre andelskassens individuelle solvensbehov. Bestyrelsen og direktionen har senest i forbindelse bestyrelsesmøde i efteråret 2021 drøftet niveauet for tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Solvensbehovet vil derudover blive fulgt løbende og blive justeret, hvis der er udsving i de parametre, der indgår i den valgte model, giver anledning hertil.

Ledelsen har valgt, at der ved opgørelsen af Merkurs solvensbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt i Finanstilsynets "Vejledning om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov for kreditinstitutter" (VEJ nr 10069 af 16/12/2021). Det er ledelsens vurdering, at Merkur ved at tage udgangspunkt i denne model og vejledning fra Finanstilsynet får opgjort et solvensbehov, der er passende til at dække andelskassens risici.

I den metode Merkur anvender til at opgøre solvensbehovet afsættes der kapital til afdækning af minimumskravet på 8 %. Kapitalkravet på 8 % benævnes også Søjle I. Dertil kommer de såkaldte Søjle II- tillæg indenfor følgende risikoområder:

- Svag indtjening
- Høj vækst i udlån
- 4 kreditrisikoområder
- 4 markedsrisikoområder
- Likviditets risiko

- Operationel risiko
- Gearing
- Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter, samt
- Eventuelle tillæg som følge af lovkrav.
- Informations og kommunikationsteknologi risici (IKT)

Den første del af modellen er udelukkende en beregning af "søjle I" kravet på 8%. Beløbet beregnes med basis i vægtede poster per ultimo december 2021. Herefter gennemgås de ovennævnte risikoområder for at vurdere om der er behov for yderligere solvensbehov ("søjle II kravet"). Hvis der påvises et yderligere behov, vil der fremkomme et tillæg til de 8%:

Svag indtjening: Såfremt basisindtjeningen er under 1 % i forhold til udlån og garantier (minimumskrav for pengeinstitutter i gruppe 2-4) skal tillægget udregnes som den manglende sum for at opnå 1 %, dog max 1 %.

Høj vækst i udlån: Såfremt den forventede stigning i udlån er større end 10% skal der afsættes 8% af den yderligere låneaktivitet med udgangspunkt i en risikovægtning af væksten.

kreditrisikoområder:

a. Kreditrisiko for store kunder med finansielle problemer.
Der skal foretages en reservation af et forsigtigt skøn over mulige tab ved afvikling af engagementer med kunder med finansielle problemer. Store kunder er kunder, der udgør mere end 2 % af kapitalgrundlaget. Disse engagementer skal som minimum omfatte Finanstilsynets bonitetskategorier 1 og 2c (Merkurs engagementskoder 1, 2 og 3). Der hensættes kapital til afdækning af blanko på engagementerne.

b. Øvrige kreditrisici.
Under dette punkt vurderes kunder under 2 % af kapitalgrundlaget hvorpå kreditrisikoen ikke skønnes afdækket af søjle I kravet. Øvrige kreditrisici kan omfatte særligt risikofyldte brancher, lande eller på særlige områder, hvor der kan være en forhøjet risiko i forhold til søjle I kravet. Øvrige kreditrisici kan også omfatte særlige udlånsområder, hvor Merkur adskiller sig fra de øvrige pengeinstitutter i samme gruppe som Merkur, og hvor der skønnes en forværring i fremtidig drift for denne gruppe kunder.

c. Koncentration, store engagementer.
De 20 største engagementers andel af den samlede engagementsmasse. Der afsættes kapital i forhold til

det beløb de 20 største engagementer overstiger 4 % af den samlede engagementsmasse.

d. Koncentration, branchefordeling.

Finanstilsynets benchmark til beregning af branchekoncentrationer tager udgangspunkt i DB07, med en underopdeling i 864 branchekoder. Modellen opsamler 195 branchekoder under kategorien "øvrige erhverv", der holdes udenfor den statistiske HHI-beregning. Dette er ikke retvisende for Merkur, da en stor del af andelskassens eksponeringen ligger netop indenfor de 195 ekskluderede brancher.

Andelskassen har derfor valgt at basere sin beregning på DB07 10-grp. (v3: 2014) i beregningen af tillægget for branchekoncentrationer, da kun 1 af de 864 branchekoder ekskluderes ved denne opdeling. For Merkur betyder det, at HHI afspejler den branchekoncentration, der følger af Merkurs forretningsmodel.

Den nævnte fremgangsmåde er dokumenteret overfor Finanstilsynet.

4 markedsrisikoområder:

a. Renterisiko.

Der afsættes kapital såfremt den renterisiko indenfor handelsbeholdningen, som direktionensinstruksen tillader, overstiger 4%. Desuden afsættes kapital af renterisikoen udenfor handelsbeholdningen. Den beregnede renterisiko stresstesttes med 200 basispunkter i en parallelforskydning af rentekurven. Endvidere skal der tages stilling til rentestrukturrisikoen i en situation, hvor rentekurven ikke forskydes parallelt indenfor forskellige varigheder. Merkur har valgt at følge Finanstilsynets standardmetode.

Endvidere har vi også forholdt os til renterisikoen på nettorenteindtjeningen. Det betyder at vi skal afsætte kapital såfremt vi vurderer at vores indtjening er meget følsom for nettorenteindtjeningen.

b. Kreditspændrisiko.

Kreditspændet angiver merrenten på obligationsudstedere med forskellig kreditværdighed. Kreditspændet følger primært af udstederens kreditværdighed, men kan også være et udtryk for forskelle i obligationens likviditet eller senioritet.

Kreditspændet vil således være højere for udstedere med lavere kreditværdighed, for efterstillede obligationer og for illikvide obligationsserier. Merkur anvender nøgletallet OAS (Option Adjusted Spread) som indikator for risikoen ved en kreditspændsudvidelse på 0,5%.

c. Aktierisiko.

Institutter med en aktieeksponering i handelsbeholdningen på over 5 % af kernekapitalen bør analysere instituttets aktierisikoeksponering og -koncentrationer i handelsbeholdningen. Merkurs handelsbeholdning overstiger ikke 5%.

d. Valutarisiko.

Der beregnes et tillæg, hvis det højest tilladte niveau for andelskassens valutaposition overstiger 10 % af kernekapitalen, jf. andelskassens markedsrisikopolitik. Tillægget er som udgangspunkt 30 % af beløbet udover de 10 %.

Likviditets risiko:

Der skal afsættes kapital til dækning af meromkostninger ved fremskaffelse af likviditet i stressede situationer. Dette gælder særligt, hvis man er afhængig af indlån fra såkaldte "professionelle aktører", hvilket Merkur ikke er. Stress perioden skal omfatte ét år og skal afdække, om der er behov for at iværksætte beredskabsplanen. Beløbet, der skal afsættes, er 2,5 % af det fundne behov i.h.t. stresstesten til dækning af en forventet merrente.

Operationel risiko:

En række organisatoriske og styringsmæssige risikoområder skal vurderes for at konstatere om der samlet er en forøget operationel risiko i instituttet.

Gearing

En høj gearing udsætter pengeinstitutter for en forøget risiko for tab, hvis der indtræffer pludselige ændrede markedsforhold og overdrevne prisfald på aktiver. Merkurs ledelse skal tage højde for overdreven gearingsrisiko og styre dette ved hjælp af gearingsgraden, der fremkommer som kernekapitalen divideret med summen af samtlige uvægtede eksponeringer, bortset fra indestående i Nationalbanken.

Eventuelle tillæg som følge af lovkrav: Udover de ovenstående punkter skal det altid vurderes, om der er særlige lovkrav, der kunne udløse en forøget risiko.

IKT risiko:

Den risiko der hidrører fra "Informations og kommunikations Teknologi (IKT) vurderes og der

medtages tillæg til kapitalkravet såfremt risici for området ikke er afdækket behørigt.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter Merkurs opfattelse dækkende for alle de risikoområder lovgivningen kræver, at andelskassens ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af solvensbehovet samt de risici, som ledelsen i Merkur har besluttet, at andelskassen påtager sig. Direktionen og bestyrelsen har endvidere vurderet, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i Merkur en del af den generelle fastlæggelse af solvensbehovet. Ledelsen vurderer derfor hvert år, hvordan vækstforventningerne påvirker opgørelsen af solvensbehovet.

Risikoområder:	Tilstrækkelig basiskapital	Solvensbehovet
	1.000 Kr.	%
Søjle I krav	179.602	8,0%
Indtjening	4.788	0,2%
Udlånsvækst	1.862	0,1%
Kreditrisici	30.486	1,4%
Markedsrisici	3.084	0,1%
Likviditetsrisici	0	0,0%
Operationelle risici	11.225	0,5%
Gearing	0	0,0%
Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0%
Lovbestemte tillæg	10.746	0,5%
Informations og Kommunikations-teknologi (IKT)	1.000	0,0%
Total	242.794	10,8%
REA (Vægtede aktiver) i alt	2.245.029	

Solvensbehov og solvensoverdækning:

Merkur har opgjort solvensoverdækningen således:

	2021
Søjle I	8,00%
Søjle II	2,80%
I alt solvensbehov	10,80%
Kapitalbevaringsbuffer	2,5%
Kontracyklisk buffer	0 %
NEP tillæg	3,1%
Samlet kapitalkrav + NEP 2021	16,4%
Kapitalprocent 31.12.2021	23,9%
NEP kapital	1,2%
Solvensoverdækning	8,7%

Ved sammenligning med kapitaloverdækningen ved årsskiftet 2020 på 6,4% skal der tages højde for endnu et år af implementering af NEP tillæg kræver yderligere 1,2% fra 1,9% i 2020. Nettoeffekten af lovbestemte ændringer i 2021 er dermed ekstra krav på 1,2% af de risikovægtede aktiver eller ca. 27 mio. kr.

Kapitaloverdækningen er ultimo 2021 293 mio. kr. før bufferkrav og NEP tillæg og 194 mio. kr. efter alle krav og tillæg. Årsagen til den store forbedring fra 2020 til 2021 kan primært tilskrives væksten i efterstillet kapital. Vi har lavet 4 nye aftaler i 2021 for i alt 124 mio. kr. en del af disse erstatter flere små udstedelser som nærmede sig udløb.

Andelskassen har et internt overdækningsmål i forhold til alle kapitalkrav og tillæg på 6,5 procentpoint. Det er en forøgelse ifht. de 6,1 procentpoint fra 2020, hvilket beror på de årlige hårde stresstest der gennemføres ifbm. genopretningsplanerne.

Kapitaloverdækningen opfylder alle lovkrav pr. 31.12.2021, og den ønskede overdækning er over målsætningen. Merkur er løbende i dialog med flere aktører som kan bistå os i den fortsatte opfyldelse af kapitalmålsætningen, såvel potentielle direkte investorer som kapitalformidlere.

Solvensoverdækningen er for nu meget tilfredsstillende og andelskassens kapitalplaner indikerer da også, at vi de kommende år kan have en tilpas stor kapitalbuffer som stødpude til en eventuel længerevarende lavkonjunktur.

Indtjening:

Basisindtjening har ikke stået mål med vores forventninger de seneste år, hvilket dog kan henføres til ekstraordinære engangsudgifter til omorganisering/personaletilpasning, konsulenter og IT-udgifter. Vi har, af forsigtighedshensyn, valgt at basere vores forventning til fremtidig indtjening på de seneste 12 måneders realiserede indtjening. Dette resulterer i en basisindtjening på 0,81 % af vores samlede udlån og garantier (2.496 mio. kr. pr 31.12.2021). Dette medfører en solvensreservation på 4,8 mio. kr. eller 0,2 % af de vægtede poster – og vil have stor fokus fra ledelsens side – vi er blandt andet i gang med at implementere nyt pris- og rentabilitetssystem, som skal bistå os med at fokusere de rigtige steder lønsomhedsmæssigt i forhold til risikoen vi påtager os.

Udlånsvækst:

Merkur forventer i 2021 en stor udlånsvækst på specielt erhvervsområdet. Merkur har indgået aftale den Europæiske Investeringsfond (EIF) som garanterer 70% af lån til vores små og mellemstore kunder. Dette muliggør en ambitiøs vækststrategi i relation til Merkurs overordnede strategi om vækst i REA på op til 7%. Væksten på 14,9% er dog over Finanstilsynets grænse på 10%, hvilket kræver at vi afsætter kapital (1,9 mio. kr.) til at afdække risikoen som følger.

Kreditrisici:

Kreditrisikoen er andelskassens største risikoområde. Vi reserverer i alt 30,5 mio. kr. (2020: 44,4 mio. kr.) på tværs af 4 områder specificeret nedenfor:

Engagementer større end 2% af kapitalgrundlaget:

Til at afdække risikoen på store kunder med finansielle problemer har ledelsen vurderet et muligt tab på i alt 10 af de kunder, hvis engagementer overstiger 2 % af kapitalgrundlaget. Det er forsigtigt vurderet, at der er behov for at afsætte 15,8 mio. kr. til at afdække risikoen for tab, såfremt disse engagementer skal afvikles. Alle de pågældende kunder er i aktiv drift, og vi følger naturligvis disse engagementer tæt.

Koncentrationsrisiko, store engagementer:

Da de 20 største engagementer tilsammen overstiger mindsteniveauet på 4 % med 10 procentpoint afsættes der et beløb på 4,5 mio. kr. til at afdække denne koncentrationsrisiko. Merkurs kreditpolitik begrænser størrelsen på enkeltengagementer, således at en god risikospredning opnås.

Branchemæssig koncentration:

Vi har som en del af vores forretningsmodel en større koncentration af brancher som typisk hører til i 2.10 øvrige erhverv-kategorien. For at vise den reelle koncentration har vi derfor valgt at gruppere brancherne efter Danmarks Statistik (DB10) kategorisering. Herved indgår skoler, børnehaver og institutioner i kategorien der hedder "2.10 Offentlig Administration, undervisning og sundhed" som eksempel. Med denne omfordeling kan vejledningens HHI-metode benyttes og da koncentration er under 20% er der på opgørelsestidspunktet ingen tillæg på dette område.

Øvrige kreditrisici herunder engagementer under 2% af kapitalgrundlaget

Samlede eksponeringer (uden uudnyttede kreditter) under 2% af kapitalgrundlaget udgør 2,0 mia. kr. Heraf er 64% eller 1,3 mia.kr. private kunder, mens 36% eller 710 mio. kr. erhverv.

Finanstilsynets kategori for svage kunder (1+2c) udgør for Private 4% af det totale udlån og garantier under 2% af kapitalgrundlaget og Erhverv 8%. 4 brancher har et gennemsnitlig udlån over 1,5 mio. kr (Landbrug/fødevarer, Energiforsyning, byggeprojekter og køb&salg af fast ejendom. For private er det gennemsnitlige udlån på blot 182 tkr. og fordelt på over 7 tusinde hovedkunder. Den store spredning er risikomitigerende i sig selv.

Øvrige kreditrisici herunder Landbrug

Landbrug udgør 26% af erhvervsdelen og består udelukkende af økologiske og biodynamiske landbrug, som har en bedre økonomi end konventionelle landbrug. Det skyldes stor efterspørgsel, bedre priser og ingen følsomhed for politisk eksponerede markeder. Vi vurderer, at fremgangen for økologisk landbrug vil fortsætte. Stort set alle Merkurs landbrugskunder har positive regnskaber. Jævnfør Merkurs årlige landbrugsrapport forudser vi stigende konsolideringsevne på tværs af 133 bedrifter landbrugskunder. Vi ser derfor ikke for nærværende behov for yderligere solvensreservation. Fremadrettet har andelskassen fokus på klimahandlingsplaner for at sikre modstandsdygtighed overfor en eventuel CO2 afgift.

Øvrige kreditrisici herunder Skoler

Af erhvervseksponeringerne udgør skoler 23% (161 mio. kr. ud af 710 mio. kr.). Skoler er præget af god driftsstabilitet gennem forudsigelige offentlige tilskud, gode rammevilkår og en generel øget tilgang af elever. Mange skoler må operere med ventelister. Vi ser ikke tegn på, at rammevilkår skulle forringes i nær fremtid. Vi ser derfor ikke højere fremadrettede kreditrisici på dette område. En analyse af placeringen af vores skoler rent geografisk viser at 40% af engagementsvolumen er placeret i småsamfund (kategoriseret som byer med u. 5.000 indbyggere) af disse er der blot udlån for 17 mio kr til kunder i kategorien 1 eller 2c. udvides kriteriet til samfund med op til 40 tusinde indbyggere forøges den svage andel kun med 11 mio.kr i udlån og garantier. Vi vurderer derfor at der er minimal risiko for manglende alternativ genanvendelse for svagt kategoriserede skoler, men har af forsigtigheds hensyn valgt at reservere blancoen på alle kategori 1 og 15% af FT kategori 2C kunder. Den historiske tabshistorik viser meget lave tab – ca. 11 mio. kr. i alt for perioden 2012-2021. Risici er derfor indregnet i priserne og dermed dækket af søjle I.

Øvrige kreditrisici herunder Risici forbundet med rentestigning på variabelt forrentede Totalkreditlån

Her vurderes den iboende kreditrisiko, som rentestigninger vil medføre i form af øgede rentetilskrivninger på variabelt forrentede lån. Vi tager med denne reservation højde for, at rentestigninger vil kunne medføre en forringet tilbagebetalingsevne hos kunderne, og at dette i særlig grad gør sig gældende hos kunder, der allerede har svaghedstegn. 10% af vores kunder <2% af kapitalgrundlaget med variabelt forrentede lån falder i FT kategorien 1 eller 2c (se tabel 4 i "4b øvrige kreditrisici"). Disse har samlet en blanco på 70 mio.kr. og får en ekstra solvensreservation på ca. 2,8 mio.kr (eller 4%).

Øvrige kreditrisici herunder Risici forbundet med bortfald af afdragsfrihed på Totalkreditlån

Merkur har vurderet alle vores realkreditlån med henblik på risikoen for af kunder med afdragsfrihed, negativ friværdi og udløb af afdragsfrihed indenfor 2025 og FT kategori 1 eller 2c. Denne kategori af realkreditlån summer til 0,6 mio.kr., hvilket vi solvensreserverer med 100%. De resterende kategorier (bedre end 2c) med samme forudsætninger summer op til lån for 0,6 mio. kr., hvoraf en solvensreservation på 15% forsigtigt er valgt.

Øvrige kreditrisici herunder Generel risiko på boligkunder

Sammenfattende vurderer vi, at de private eksponeringer i stor udstrækning er dækket af pant (ejerboliger og andelsboliger) og desuden er spredt på tilstrækkeligt mange kunder til, at kreditrisici er indeholdt i priserne og fuldt dækket af Søjle I. Den historiske tabshistorik underbygger dette, idet det samlede tab på private kunder de seneste 10 år udgør ca. 34 mio. kr. Endvidere ser vi, at kunderne typisk lægger en pæn egenfinansiering ved køb af bolig, ofte 20% eller mere. Endelig er langt hovedparten af boligudlån i de større byer. Vi ser ikke tegn på, at boligmarkedet skulle blive alvorligt svækket det kommende år. Sårbarhed overfor prisfald på ejendomsmarkedet er derfor begrænset.

Øvrige kreditrisici herunder Lavere rente end "normal bonitet"

Vi har ikke kunder, i kategorien under 2% af kapitalgrundlag, som har fået specielle rabatter på renten, som konsekvens af deres manglende evne til at honorere deres lån – de få kunder der rentenulstilles nedskrives hele blanko.

Det samlede afsatte beløb på kreditrisikoområdet summerer til 30,5 mio. kr. svarende til 1,4 procentpoint af solvensbehovet, hvilket er et fald på 0,8 procentpoint i forhold til ultimo 2020.

Markedsrisici:

På markedsrisikoområdet anvender Merkur Finanstilsynets standardmetode til at vurdere et eventuelt yderligere solvensbehov indenfor markedsrisici.

Renterisiko indenfor handelsbeholdningen

Da Merkur har en restriktiv investeringspolitik vedrørende obligationer, som er væsentligt under de maksimale risikoniveauer indenfor Søjle I, er der ikke behov for reservation indenfor handelsbeholdningen af obligationer (specifikation bilag 8). I løbet af 2020 og 2021 har der ikke været tilfælde, hvor grænseværdien for den af bestyrelsen fastsatte renterisiko på 2 % har været nået. Et rentevip på 1 % i begge retninger vil under de nuværende markedsvilkår heller ikke medføre et tillæg til solvensbehovet indenfor handelsbeholdningen jævnfør nedenfor.

Renterisiko udenfor handelsbeholdningen

Vi har vi stresstestet vores beholdning af fastforrentede indlån og udlån samt efterstillede kapitalindskud med et såkaldt parallelskifte af rentekurven på 2%, ligeledes sat den korte rente op og ned med 2,5% samt stresset beholdningen med en såkaldt rentestejling og rentefladning. Tillægget til solvensbehovet bliver jf Finanstilsynets vejledning den dårligste

situation for Merkur af de 6 scenarier på tværs af valutaer. Vi har beregnet renterisikoen til at være størst og med værdien 0,7 mio. kr. ved en stejning af rentekurven nedad med 2%

Renterisiko på nettorenteindtjeningen

Nettorenteindtægterne udgør 85 mio. kr. ud af Netto rente- og gebyrindtægter på i alt 158 mio. kr. svarende til 54%, hvilket er et fald på ca. 3 procentpoint ifht. 2020.

Merkur har indført negativ rente på alle erhvervsindlån og alle private indlån over 100 tkr.¹ Begge følger renteniveauet for foliokontoen i Nationalbanken, som for tiden er minus 0,6% plus en marginal. Dette eliminerer hovedparten af vores renterisiko på indlånsiden. Under 4% af udlånsmassen er fastforrentet udlån. Disse lån følger samme struktur som realkredit og opdateres derfor til aktuelt renteniveau med 1, 3 eller 5 års mellemrum. Vi vurderer at det er urealistisk, at den risikofri rente kan fortsætte ned med mere end 0,5 procentpoint. Skulle renten derimod stige vil det samlet set være til Merkurs fordel. Vi har vurderet at der ikke er behov for yderligere solvenstillæg.

Kreditspændrisiko

Kreditspændet angiver merrenten på obligationsudstedere med forskellig kreditværdighed. Kreditspændet følger primært af udstederens kreditværdighed, men kan også være et udtryk for forskelle i obligationens likviditet eller senioritet. Kreditspændet vil således være højere for udstedere med lavere kreditværdighed, for efterstillede obligationer og for illikvide obligationsserier. Vi har valgt at basere risikoen på det anerkendte nøgletal OAS, hvilket vi får leveret fra vores porteføljeforvalter. OAS angiver ændringen i den samlede obligationsporteføljes kursværdi i kr. ved en ændring i kreditspændet på 0,5% point, som anvendes for realkredit obligationer. Dette har resulteret i et tillæg til solvensbehovet på 2,4 mio. kr.

Aktierisici

Merkur har ingen investeringer i børsnoterede aktier, men kun en begrænset beholdning af strategiske aktier og andre kapitalandele i samarbejdspartnere, samt aktier i sektorselskaber. Den samlede beholdning (49,5 mio. kr.) udgør 12,3% af kernekapitalen, heraf udgør sektoraktier (44,2 mio. kr.) 11,0%, hvorved den reelle eksponering i handelsbeholdningen udgør 1,3%. Sektoraktier medtages, jf. vejledningen ikke i vurderingen af Søjle II tillæg. Såfremt beholdning ikke overstiger 5% er der ikke krav om yderligere analyser. Som følge heraf afsættes ikke kapital til dækning af aktierisici.

Valutarisici

Merkur afdækker konsekvent størstedelen af sine valutapositioner, og de samlede valutapositioner udgør ultimo 2021 3,2 % af den egentlige kernekapital. For beregning af solvenstillæg for valutarisiko er det dog ikke den aktuelle valutaposition der er målepunktet, men derimod den ramme bestyrelsen har vedtaget for maksimal udnyttelse. For Merkurs

¹ Del-kunder betaler negativ rente fra første indlånskroner.

vedkommende svarer det til 4% af kernekapitalen, og kommer dermed ikke i nærheden af bundfradraget på 12%, som modellen foreskriver.

Likviditetsrisiko:

Merkurs likviditet ligger væsentligt over dækningskravet på 100 % af de beregnede udgående betalingsstrømme, det såkaldte LCR, som er tilsynsdiamantens minimumskrav. LCR står for Liquidity Coverage Ratio. Den samlede likviditet udgør 2.552 mio. kr. per 31. december 2021. I en periode over 30 dage, hvor mange indlånskunder hæver deres indeståender, vil vi forventeligt have en udgående pengestrøm på 451 mio. kr., hvilket dermed bliver kravet vi skal opfylde. Overdækningen kan således modstå, at Merkurs kunder trækker alle midler, der ikke er dækket af Garantiformuen (862 mio. kr.), ud, hvilket er komfortabelt indenfor interne gult lys niveau på 185 %. Merkurs LCR likviditet 31. december 2021 er opgjort til 567 %, og overstiger derfor det lovmæssige mål med 467 procentpoint.

Det vurderes derfor, at der ikke er behov for at afsætte beløb til dækning af likviditetsrisici.

Operationelle risici:

Under denne kategori skal der afsættes kapital til dækning af risiko for tab på grund af uhensigtsmæssige og mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici.

Planlagt men forhøjet personaleomsætning og flere nye ansigter medvirker til at sandsynligheden for utilsigtede fejl for nærværende er marginalt større. På kreditområdet har vi styrket organisationen og har set væsentlige forbedringer med hensyn til dokumentation, overvågning samt styring – der er dog stadig forbedringspunkter som der arbejdes med. Der har været udfordringer med hensyn til ressourcer på complianceområdet, hvilket dog på rapporteringstidspunktet er forbedret markant.

Vi har på baggrund af ovenstående forsigtigt valgt at en solvensreservation på 0,5% eller 11,2 mio. kr. som ved halvåret 2021.

Gearing:

Høj gearing kan medføre risici ved pludselige ændrede markedsvilkår (f.eks. finanskrisen).

Gearingsgraden beregnes som andelskassens kernekapital divideret med det samlede eksponeringsmål og udtrykkes i procent. Det samlede eksponeringsmål opgøres som summen af de ikke-risikovægtede eksponeringer (Samlede aktiver + garantier, dog kan indestående i Nationalbanken fratrækkes). Gearingsgraden opgøres efter metoderne i artikel 429 og artikel 499, stk. 1, litra b i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og investeringsselskaber. Gearing er defineret som forholdet mellem kernekapital på den ene side og summen af samlede aktiver og garantier på den anden side.

Finanstilsynet har i "Vejledning om proportionalitet vedrørende forhold, som relaterer sig til risikoen for overdreven gearing (09.05.2018)" fastlagt tre mulige trin, som pengeinstitutternes risiko for overdreven gearing kan befinde sig på. Med en aktuel gearingsgrad på 7,4 % antages andelskassen at befinde sig på det øverste trin, hvor risikoen vurderes som "uvæsentlig", med en gearingsgrad i intervallet over 7 %.

Merkurs gearing skal være passende forsigtig, hvilket indebærer at Gearingsgraden ikke må være mindre end 7,25 procent. Det besluttede risikoniveau for den samlede gearingsgrad understøttes af bestyrelsens retningslinjer til direktionen og særligt af de vedtagne politikker for kreditrisiko og markedsrisiko, samt den vedtagne kapitalstrategi.

Da gearingsgraden er over 7 % skal der i forhold til vejledningen ikke forholdes nærmere til gearing i solvensbehovet, hvorfor der ikke afsættes tillæg på dette område.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter:

Merkurs ansvarlige lånekapital reduceres i 2022 solvensmæssigt med 17 mio. mio. kr. som følge af, at de ansvarlige låns udløb kommer indenfor 5 årsgrænsen. Vi har dog i februar 2022 indfriet 7,5 mio. kr af disse. Kombineret med de 4 forskellige investorer der stillede efterstillet kapital til rådighed i 2021 er det stærke indikationer på, at der pt ikke er problemer med at tiltrække ny kapital i andelskassen. Der beregnes derfor ikke tillæg til solvensbehovet som følge af regulatorisk forfald.

Øvrige forhold:

Ledelsen har vurderet, at forventningen til NPE-fradrag² ultimo 2022 nødvendiggør et forhøjet solvenskrav på 10,7 mio. kr. Dette afhænger naturligvis af de handlingsplaner, som er tilknyttet de kunder der er misligholdte.

IKT

Merkur har i 2021 fået udarbejdet en IT-risikovurdering med hjælp fra eksterne rådgivere. Dette arbejde kvantificerer de risici Merkur gennemsnitlig vil blive ramt af årligt. Vi har valgt at solvensreservere det gennemsnitlige operationelle tab som fremkom ved denne analyse (1 mio. kr.).

Merkur vurderer, at der i solvensmæssig sammenhæng ikke er behov for at sætte yderligere kapital af til afdækning af denne risiko.

Buffere

Kapitalbevaringsbufferen udgør i 2021 2,5 %.

² NPE = Non Performing Exposures

Den kontracykliske buffer udgør pt nul.

NEP tillæg udgør pt. 3,1%. Frem mod 2024 indfases det resterende tillæg op til det pt fastsatte slut-niveau på 5,6%

De højere bufferkrav og NEP-tillæg fra 2022 vil alt andet lige betyde en reduktion af overdækningen.

Konklusion:

Det er direktionens og bestyrelsens vurdering at det opgjorte solvensbehov og det deraf opgjorte nødvendige kapitalgrundlag er tilstrækkeligt til at sikre Merkurs fremtidige drift.

5. Eksponering mod modpartsrisiko, CRR 439 litra a

Modpartsrisiko er risikoen for tab som følge af, at en modpart misligholder sine forpligtelser, i henhold til en indgået finansiel kontrakt, inden transaktionens pengestrømme er endeligt afviklet.

Solvensmæssigt anvender Merkur markedsværdimetoden, som følger kravene i CRR-forordningens artikel 274.

Merkur har ikke indgået finansielle kontrakter i egen regning. I det omfang de efterspørges af kunder, gennemføres de via samarbejdspartner, der har kontrakten i forhold til kunden.

6. Kapitalbuffere, CRR 440

Merkur har med meget få og små undtagelser kun krediteksponeringer i Danmark. Den pr. 31.12.2021 gældende danske kontracykliske buffersats andrager 0 pct., hvorfor Merkur ikke har afsat kapital til den kontracykliske buffer.

7. Indikatorer for global systemisk betydning, CRR 441

Merkur er ikke et systemisk institut og denne artikel er derfor ikke relevant for andelskassen.

8. Kreditrisikojusteringer, CRR 442 litra a og b

Merkur følger regnskabsbekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmægler selskaber og dermed de IFRS 9-forenelige nedskrivningsregler, hvorefter der nedskrives for forventede kredittab på alle finansielle aktiver, der indregnes til amortiseret kostpris, og der hensættes efter samme regler til forventede kredittab på uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier. Nedskrivningsreglerne er baseret på en forventningsbaseret model, som medfører en tidligere indregning af nedskrivninger. For finansielle aktiver indregnet til amortiseret kostpris indregnes nedskrivningerne for forventede kredittab i resultatopgørelsen og reducerer værdien af aktivet i balancen. Hensættelser til tab på uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn og finansielle garantier indregnes som en forpligtelse. De forventningsbaserede nedskrivningsregler indebærer, at et finansielt aktiv på tidspunktet for første indregning nedskrives med et beløb svarende til det forventede kredittab i 12 måneder (stadie 1). Sker der efterfølgende en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for første indregning, nedskrives det finansielle aktiv med et beløb, der svarer til det forventede kredittab i aktivets restløbetid (stadie 2). Konstateres instrumentet kreditforringet (stadie 3), nedskrives aktivet med et beløb svarende til det forventede kredittab i aktivets restløbetid, og renteindtægter indregnes i resultatopgørelsen efter den effektive rentes metode i forhold til det nedskrevne beløb.

Det forventede tab er beregnet som en funktion af sandsynligheden for misligholdelse også kaldet PD, EAD (eksponeringsværdi ved misligholdelse) og LGD (tab ved misligholdelse), hvor

der er indarbejdet fremadskuende informationer, der repræsenterer ledelsens forventninger til den fremadrettede udvikling.

Placeringen i stadier og opgørelse af det forventede tab er baseret på andelskassens ratingmodeller, der er udviklet af dataleverandør BEC i samarbejde med Lokale pengeinstitutter (LOPI), og andelskassens interne økonomi- og kreditstyring. Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsindregning ved en nedjustering af debitor 2 ratingklasser (skala 1:11).

Hvis kreditrisikoen på det finansielle aktiv betragtes som lav på balancetidspunktet, fastholdes aktivet dog i stadie 1, hvor der ikke er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen. Merkur betragter kreditrisikoen som lav, når andelskassens interne rating af kunden svarer til 2a efter Finanstilsynet skala eller bedre, dog vil et overtræk i over 30 dage på en kunde med en intern rating på 2a, medføre en betydelig forøget kreditrisiko. Kategorien af aktiver med lav kreditrisiko omfatter udover udlån og tilgodehavender, der opfylder ratingkriteriet, tillige danske stats- og realkreditobligationer samt tilgodehavender hos danske kreditinstitutter. Nye kunder indplaceres altid i stadie 1, hvis ikke de er kreditforringede.

En eksponering defineres som værende kreditforringet samt misligholdt såfremt den opfylder mindst ét af følgende kriterier:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter
- Når andelskassen yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder eller
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.

Dog gælder det, at finansielle aktiver, hvor kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder, eller hvor andelskassen har ydet lempeligere vilkår på grund af kundens økonomiske vanskeligheder, fastholdes i stadie 2, såfremt der ikke forventes tab i det mest sandsynlige scenarie.

Den definition af kreditforringet, som andelskassen anvender ved målingen af det forventede kredittab og ved overgang til stadie 3, stemmer overens med den definition, der anvendes til interne risikostyringsformål. Dette indebærer, at en eksponering, som anses for at være kreditforringet, altid placeres i stadie 3.

Beregningen af nedskrivninger på eksponeringer i stadie 1 og 2, bortset fra de svageste eksponeringer i stadie 2, foretages på baggrund af en porteføljemæssig modelberegning, mens nedskrivningerne på den resterende del af eksponeringerne foretages ved en manuel, individuel vurdering i en såkaldt tabsrisikoopgørelse baseret på tre scenarier (basis scenarie, et mere positivt scenarie og et mere negativt scenarie) med tilhørende sandsynlighed for, at scenarierne indtræffer.

Den porteføljemæssige modelberegning foretages på baggrund af en model, som tager udgangspunkt i andelskassens inddeling af kunderne i forskellige ratingklasser og en vurdering af risikoen for de enkelte ratingklasser. Beregningen sker i et setup, som udvikles og vedligeholdes på andelskassens datacentral, suppleret med et fremadskuende, makroøkonomisk modul, der udvikles og vedligeholdes af LOPI, og som danner udgangspunkt for indarbejdelsen af ledelsens forventninger til fremtiden. Det makroøkonomiske modul er bygget op om en række regressionsmodeller, der fastlægger den historiske sammenhæng mellem årets nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variable. Regressionsmodellerne fodres herefter med estimater for de makroøkonomiske variable baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det Økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl., hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc. Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher. For løbetider udover to år og frem til år 10 foretages en fremskrivning af nedskrivningsprocenten, således at denne konvergerer mod et normalt niveau i år 10. Det fremadskuende, makroøkonomiske modul genererer en række justeringsfaktorer, der multipliceres på datacentralens "rå" estimater, som derved justeres i forhold til udgangspunktet. Merkur udøver også ledelsesmæssige skøn, hvis der er specielle vilkår som modellerne ikke kan fange – det være sig for eksempel corona-pandemien og dennes afledte effekter.

Samlede eksponeringer efter værdjusteringer og nedskrivninger samt periodens gennemsnit, 442, litra c

Værdien af eksponeringer opdelt efter eksponeringsklasser kan vises på følgende måde:

1.000 kr	Værdien af eksponeringer efter regnskabsmæssige værdjusteringer og nedskrivninger og før hensyntagen til virkningerne af kreditrisikoreduktion	De risikovægtede eksponeringers gennemsnitlige størrelse i løbet af perioden
Centralregeringer eller centralbanker	2.357.213	-
Offentlige enheder	0	82
Institutter	53.096	8.996
Selskaber	383.880	292.178
Detail	2.417.794	1.067.463
Sikret ved pant i fast ejendom	301.540	136.390
Eksponeringer ved misligholdelse	202.353	214.717
Poster forbundet med særlig stor risiko	8.930	1.116
Aktier	47.338	43.286
Andre poster	96.868	103.937
Eksponeringsklasser i henhold til standardmetoden	5.869.012	1.868.166

Geografisk fordeling af eksponeringerne, CRR 442, litra d

Merkurs primære markedsområde er Danmark.

Andelskassen har næsten 100% af sine eksponeringer i Danmark, hvorfor en nærmere geografisk specifikation er udeladt.

Branchefordeling pr. eksponeringsklasse, CRR 442, litra e

Eksponeringsklasser opgjort i 1.000 kr.	a) Central-regeringer eller centralbanker	f) Institutter	g) Selskaber	h) Detail	i) Sikret ved pant i fast ejendom	j) Misligholdelse	k) Forbundet med særlig høj risiko	p) Aktier	q) Andre poster
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	77.293	277.328	19.120	23.998	0	0	0
Industri og råstofvindning	0	0	44.199	19.822	239	26.238	0	0	0
Energiforsyning	0	0	91.056	7.168	2.217	6.188	0	0	0
Bygge og anlæg	0	0	9.057	5.474	6.661	2.673	0	0	0
Handel	0	0	99	20.585	295	9.460	0	0	0
Transport, hoteller og restauranter	0	0	0	20.196	18	3.475	0	0	0
Information og kommunikation	0	0	0	14.715	3.141	1.771	0	0	0
Finansiering og forsikring	2.356.551	53.096	26.446	29.132	410	3	0	47.338	96.867
Fast ejendom	0	0	83.611	103.923	0	35.264	8.930	0	0
Øvrige erhverv	662	0	44.827	574.252	18.348	59.148	0	0	1
Privat	0	0	706	1.347.309	255.569	34.134	0	0	0
I alt	2.357.213	53.096	377.293	2.419.904	306.018	202.353	8.930	47.338	96.868

Fordeling af eksponeringer i henhold til restløbetid, CRR 442, litra f

31.12.2021 i 1.000 kr	Anfordring	0 - 3 mdr	3 mdr - 1 år	1 - 5 år	over 5 år	Ukendt restløbetid	Hovedtotal
Centralregeringer eller centralbanker	2.352.775	14	43	207	-	4.174	2.357.213
Offentlige enheder	0	-	-	-	-	-	-
Institutter	53.096	-	-	-	-	-1	53.096
Selskaber	119.795	4.410	24.570	66.512	70.254	91.752	377.293
Detail	118.130	47.807	95.905	411.141	500.859	1.246.061	2.419.904
Sikret ved pant i fast ejendom	1.956	1.350	3.161	8.103	7.482	283.966	306.018
Eksponeringer ved misligholdelse	38.523	5.361	11.585	67.024	67.241	12.619	202.353
Poster forbundet med særlig stor risiko	0	-	-	-	-	8.930	8.930
Aktier	47.338	-	-	-	-	-	47.338
Andre poster	96.868	-	-	-	-	-	96.868
Eksponeringsklasser i henhold til standardmetoden	2.828.482	58.943	135.263	552.987	645.836	1.647.502	5.869.012

Misligholdte og kreditforringede fordringer, CRR 442, litra g

Kreditforringede fordringer og nedskrivninger fordelt på brancher fordeles på følgende måde:

Ultimo 2021 i 1.000 kr.		
Branche	Udlån og garantier	Nedskrivninger
1. Offentlige myndigheder	0	0
2. Erhverv		-
2.1 Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	37.748	10.253
2.2 Industri og råstofindvinding	33.866	5.784
2.3 Energiforsyning	-	-
2.4 Bygge- og anlæg	4.983	2.308
2.5 Handel	10.345	541
2.6 Transport, hoteller og restauranter	3.832	115
2.7 Information og kommunikation	2.466	2.021
2.8 Finansiering og forsikring	-	-
2.9 Fast ejendom	45.270	3.223
2.10 Øvrige erhverv	39.532	4.144
I alt erhverv	178.041	28.389
		-
3. Private	34.998	10.418
1-3 I alt	213.039	38.807

Geografisk fordeling af misligholdte og kreditforringede fordringer, CRR 442, litra h

Merkur har næsten 100% af sine eksponeringer i Danmark, hvorfor en geografisk specifikation er udeladt.

Ændringer i justering af specifik og generel kreditrisiko vedrørende kreditforringede fordringer, CRR 442, litra i

1.000 kr.	Nedskrivninger Udlån	Hensættelser garantier	Hensættelser kredittilsagn og uudnyttede kredit faciliteter
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo	58.409	3.724	2.364
Bevægelser i året:			
1. Valutakursregulering	0	0	0
2. Nye nedskrivninger/hensættelser	28.034	1.998	3.041
3. Tilbageførsel af tidligere foretagne nedskrivninger/hensættelser	22.718	1.896	1.140
4. Andre bevægelser (netto)	0		0
5. Værdiregulering af overtagne aktiver og datterselskaber (netto)	0	0	0
6. Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	13.745	0	0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo	49.980	3.826	4.265

9. Behæftede og ubehæftede aktiver, CRR 443

Skema A: Oplysninger om behæftede og ubehæftede aktiver:

1.000 kr.		Regnskabsmæssig af behæftede aktiver	Dagsværdi af behæftede aktiver	Regnskabsmæssig værdi af ubehæftede aktiver	Kan benyttes til sikkerhed i nationalbanken
		010	040	060	080
010	Det indberettende instituts aktiver			4.497.508	215.651
030	Aktieinstrumenter			50.555	
040	Gældsværdipapirer			224.243	215.651
050	Heraf: dækkede obligationer				
070	Heraf: udstedt af offentlig forvaltning			11.752	9.878

080	Heraf: udstedt af finansielle selskaber			205.773	205.773
090	Heraf: udstedt af ikke-finansielle selskaber			2.231	
120	Andre aktiver			147.678	

**Oplysninger om modtaget sikkerhedsstillelse, EBA retningslinjernes afsnit II, nr. 3
(retningslinjernes side 4)**

Merkur har ikke modtaget sikkerhedsstillelser af den nævnte art.

**Oplysninger om behæftede aktiver/modtagne sikkerhedsstillelse og tilknyttede forpligtelser,
EBA retningslinjernes afsnit II, nr. 5 og 8 (retningslinjernes side 5)**

Merkur har ingen behæftede aktiver/modtaget sikkerhedsstillelse og tilknyttede forpligtelser.

10. Anvendelse af ECAI'er, CRR 444

Merkur anvender ikke rating.

11. Eksponeringer, CRR 438, 445 og 446

Risikoeksponering pr. eksponeringsklasse, CRR 438 litra c

Den samlede risikoeksponering på 2.245 mio. kr. er fordelt på følgende områder:

	Risikoeksponering	Kapitalkravet
	Mio kr	(8% af eksponeringen)
1. Eksponeringsklasser i henhold til standardmetoden	1.921,6	153,7
Offentlige enheder	0,0	0,0
Institutter	10,6	0,9
Selskaber	271,9	21,8
Detail	1.094,6	87,6
Sikret ved pant i fast ejendom.	119,3	9,6
Eksponeringer ved misligholdelse	266,0	21,3
Poster forbundet med særlig stor risiko	13,4	1,1
Aktier	48,9	3,9
Andre poster	96,9	7,8
2. Risikoeksponering for positions, valuta og råvarer risici opgjort efter standardmetoden	54,9	4,4
Handlede gældsinstrumenter	48,2	3,9
Valuta	6,7	0,5
3. Risikoeksponering for operationelle risici opgjort efter basisindikatormetoden	268,5	21,5
Total	2.245.029	179,6

Eksponeringer mod markedsrisiko, CRR 445

Skemaet nedenfor viser kapitalgrundlagskravene inden for markedsrisikoområdet.

Kapitalgrundlagskrav vedrørende markedsrisici - specificeret på risikotype

Risikotype 1.000 kr.	Kapitalgrundlagskrav kr.
Poster med positionsrisiko (aktier, gældsinstrumenter)	48.160
Valutarisiko	6.717
Afviklingsrisiko	0
Råvarerisiko	0
I alt	54.877

Operationel risiko, CRR 446

Merkur er eksponeret mod potentielle tab som følge af operationelle risici som er defineret som: "Risiko for tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedure, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retslige risici".

For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styres de operationelle risici. Der er primært fokus på de største risici med store potentielle tab.

Merkur anvender basisindikatormetoden til opgørelsen af kapitalgrundlagskravet til de operationelle risici. I 2021 udgør den operationelle risiko 12,0% af den samlede risikoeksponering eller 268,5 mio. kr., hvilket giver et kapitalgrundlagskrav på 21,5 mio. kr.

Merkur gennemfører løbende en vurdering af kapitalkravet til de operationelle risici. Såfremt kapitalkravet vurderes at være højere end nævnt ovenfor vil der blive taget højde herfor under opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag/solvensbehovet.

12. Eksponering mod aktier m.v. der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 447 litra a

Merkur har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet aktier i en række sektorselskaber. Disse sektorselskaber har til formål at understøtte forretningen inden for realkredit, betalingsformidling, IT, investeringsforeninger m.v. Merkur påtænker ikke at sælge disse aktier, idet en deltagelse i disse sektorselskaber anses for nødvendig for at drive et pengeinstitut som andelskassen. Aktierne betragtes derfor som værende uden for handelsbeholdningen.

I flere af sektorselskaberne omfordeles aktierne således, at pengeinstitutternes ejerandele hele tiden afspejler det enkelte pengeinstituts forretningsomfang med sektorselskabet. De løbende omfordelinger udgør i helt overvejende grad de handler, der gennemføres med selskabernes aktier. Dermed betragtes omfordelingerne som det primære marked for aktierne. Dagsværdien fastsættes derfor som omfordelingskursen (typisk indre værdi), og aktierne indgår som niveau 2-input (observerbare priser). Merkur regulerer på den baggrund den bogførte værdi af disse aktier kvartalsvist, halvårligt eller helårligt - afhængigt af hyppigheden af nye informationer fra det enkelte sektorselskab. Den løbende regulering bogføres i henhold til reglerne over resultatopgørelsen.

For øvrige unoterede aktier i sektorejede selskaber, hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber, erfaringer fra handler med aktier i de pågældende selskaber samt input fra kvalificeret ekstern part. Reguleringer i den bogførte værdi af aktierne i disse selskaber tages ligeledes over resultatopgørelsen.

Aktier uden for handelsbeholdningen sektorselskaber, CRR 447, litra b-e

Mio.kr.	
Primo beholdning	39,2
Tilgang ved køb	0,0
Tilgang ved omfordeling	2,2
Urealiseret gevinst/tab	2,9
Realiseret gevinst/ tab	0,0
Afgang ved salg	-0,1
Ultimo beholdning	42,2

Som følge af, at urealiserede gevinster/ tab indgår i resultatopgørelsen medregnes de også i kernekapitalen.

En ændring på 10 pct. af den opgjorte markedsværdi på sektor aktier uden for handelsbeholdningen vil påvirke resultatet før skat med ca. 4,2 mio.kr.

13. Eksponering mod renterisici i positioner, der ikke indgår i handelsbeholdningen, CRR 448

Merkurs renterisiko uden for handelsbeholdningen består dels af renterisiko på en obligationsbeholdning, der er kategoriseret med hold til udløb, dels af fastforrentet indlån, udlån og ansvarlig lånekapital.

Renterisikoen beregnes på baggrund af varighedsmål, defineret som en generel ændring i renten på 1 procentpoint (standard rentechok). Renterisikoen opgøres løbende via risikostyringssystemer. Pr. 31.12.2021 er den samlede renterisiko uden for handelsbeholdningen opgjort til 1,0 mio. kr.

I Merkurs solvensbehovsproces vurderes yderligere, om den samlede renterisiko medfører, at der skal afsættes yderligere kapital. Renterisikoen uden for handelsbeholdningen stresses i disse beregninger med en renteændring på 2 procentpoint kombineret med et vip af rentekurven.

14. Eksponering mod securitiseringspositioner, CRR 449

Merkur anvender ikke securitiseringer, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant for andelskassen.

15. Aflønningspolitik, CRR 450

Merkurs bestyrelse har vedtaget en aflønningspolitik, som er godkendt af generalforsamlingen. Der udbetales ikke variable lønde (bonus) til bestyrelse, direktion eller væsentlige risikotagere. Det samme gælder alle øvrige medarbejdere.

Merkur har ved udformningen af aflønningspolitikken ønsket at fremme en lønpraksis, der er i overensstemmelse med og fremmer en sund og effektiv risikostyring, som ikke tilskynder til overdreven risikotagning, og som er i overensstemmelse med forretningsstrategien, værdier og langsigtede mål, herunder en holdbar forretningsmodel. Merkur ønsker at kunne fremstå som en værdig rådgiver for kunden og tage udgangspunkt i kundens behov.

Kvantitative oplysninger om aflønning og fordeling af lønsum, CRR 450 litra g-j

Samlede kvantitative oplysninger om aflønning, opdelt efter ledelsen og de medarbejdere, der er udpeget som væsentlige risikotagere, findes på www.merkur.dk/aarsrapporter

Det kan endvidere oplyses, at

- Der alene anvendes kontante lønde
- Der findes ikke nogen udskudt aflønning
- Der er ingen personer i Merkur der har en løn på over 1 mio. EUR i regnskabsåret.

16. Gearing, CRR 451

I forbindelse med solvensbehovsopgørelsen forholder Merkur sig til gearing.

Gearingsgraden er pr. 31.12.2021 opgjort til 7,4

Da gearingsgraden befinder sig i intervallet over 7% vurderes gearingsrisikoen som "uvæsentlig", jf. Finanstilsynets "Vejledning om proportionalitet vedrørende forhold, som relaterer til risikoen for overdreven gearing (09.05.2018)", skal Merkur ikke forholde sig mere detaljeret til gearingen.

Overvågning af andelskassens gearingsgrad indgår i den løbende risikoovervågning og rapporteres til bestyrelsen i forbindelse med udarbejdelse af solvensbehovet hvert kvartal.

17. Anvendelse af IRB-metoden i forbindelse med kreditrisikoen, CRR 452

Merkur anvender ikke IRB-metoden, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant for andelskassen.

18. Anvendelse af kreditrisikoreduktionsteknikker, CRR 453

Netting, CRR 453, litra a

Merkur anvender hverken balanceført netting eller netting under streger.

Politikker og procedurer for sikkerhedsstillelse, CRR 453, litra b

Et væsentligt element i styringen af kreditrisici er at reducere risikoen i de enkelte engagementer ved at tage pant i sikkerheder.

De hyppigst forekommende former for pantsætning er pant i fast ejendom, fordringer, løsøre og i finansielle aktiver i form af aktier, obligationer og investeringsbeviser.

Merkur har via sine politikker og forretningsgange omkring sikkerhedsstillelser prioriteret at modtage finansiell sikkerhedsstillelse inden for følgende hovedkategorier:

- Indlånsmidler
- Obligationer / gældsinstrumenter - udstedt af stater samt af ratede og ikke-ratede kreditinstitutter m.fl.
- Aktier - inden for og uden for et hovedindeks
- Investeringsforeningsbeviser

Inden for fast ejendom tages der hovedsagelig pant i beboelsesejendomme, landbrugsejendomme, institutionsejendomme og ejendomme bestemt for produktion og kontor.

Kreditpolitik og forretningsgange sikrer en løbende overvågning af sikkerhedernes værdier, og at værdiansættelsen af sikkerhederne foretages under hensyntagen til sikkerhedernes realisationsværdier.

Merkurs aftaler med kunderne om sikkerhedsstillelse sikrer, at der er adgang til at realisere ejendomme og værdipapirer, såfremt kunderne ikke opfylder sine betalingsforpligtelser eller i øvrigt misligholder aftalerne.

Der er således faste procedurer for forvaltning og værdiansættelse af de finansielle sikkerheder, der medfører, at Merkur har en forsvarlig kreditbeskyttelse af sine udlån. De pågældende procedurer er en integreret del af den almindelige risikoovervågning, der foretages i andelskassens kreditafdeling.

Merkur har endvidere i sine kreditforretningsgange procedurer for modtagelse og værdiansættelse af garantier og kationer fra såvel ejere af virksomheder som fra 3. mand. Værdiansættelse sker på baggrund af en kreditvurdering af garantistiller/kationist.

Hovedkategorier af sikkerheder, CRR 453, litra c

Merkur anvender den udbyggede metode som kreditrisikoreducerende teknik ved opgørelsen af kapitalprocenten. Dette medfører, at kapitalbelastningen reduceres på et engagement, når der tages pant i visse finansielle sikkerheder. Aktiviteten på området er begrænset, og Merkur yder ikke investeringskreditter.

I CRR er det anført, hvilke finansielle sikkerheder pengeinstitutter kan anvende under den udbyggede kreditrisikoreducerende metode. I den forbindelse skal det bemærkes, at der kun kan anvendes finansielle sikkerheder, som er udstedt af en virksomhed eller et land med en særlig god rating.

Under hensyn til CRR afgrænsninger kan den finansielle sikkerhedsstillelse, som Merkur normalt modtager, opdeles i følgende hovedkategorier:

Obligationer udstedt af danske realkreditinstitutter

Danske statsobligationer

Indlånsmidler

Aktier

Investeringsforeningsbeviser

Garantistillere og kreditderivatmodparter, CRR 453, litra d

Merkur anvender garantier, som kreditrisikoreducerende middel ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer, udstedt af følgende typer modparter:

Andre kreditinstitutter

Den Danske Stat, herunder Vækstfonden

Danske kommuner

Den Europæiske Investeringsfond, EIF (herunder den Europæiske Garantifond)

Markedskoncentrationer indenfor sikkerhedsstillelser, CRR 453, litra e

Da aktiviteten er begrænset, vil risikoen på de enkelte modparter ligeledes være begrænset i størrelse.

Sikkerhedsstillelse, CRR 453, litra f og g

Merkur anvender i overensstemmelse med reglerne i CRR finansielle sikkerheder og garantier til afdækning af kreditrisikoen.

Skemaet nedenfor viser i hvilken udstrækning Merkurs eksponeringer er dækket af finansiell sikkerhedsstillelse og garantier, som giver solvenslettelse i henhold til reglerne i CRR.

Finansielle sikkerheder

Eksponeringsklasse 1.000 kr.	Krediteksponering kr. (før sikkerheder og garantier)	Sikkerhedens værdi
Eksponeringer mod selskaber	383.880	0
Detaileksponeringer	2.417.794	8.419
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	301.540	5.020
Eksponeringer som er misligholdt	202.353	999

19. Avancerede målemetoder i forbindelse med operationel risiko, CRR 454

Merkur anvender basisindikatormetoden til opgørelse af operationel risiko, hvorfor oplysningskravet ikke er relevant for andelskassen.

20. Interne modeller for markedsrisiko, CRR 455

Merkur anvender ikke interne modeller til markedsrisiko, derfor er kravet ikke relevant for andelskassen.

Selskabsledelse i Merkur Andelskasse.

Indledning

Det er enhver virksomheds forpligtelse at forholde sig til relationerne til ejerne, samfundet og interessenter. Herunder er det naturligvis væsentligt at forholde sig til og evt. justere måden virksomheden ledes på, efterhånden som virksomheden udvikler sig.

Der er i dag megen opmærksomhed omkring selskabsledelse, og finanskrisen har sat yderligere lys på måden finansielle virksomheder ledes. Der findes forskellige sæt anbefalinger, bl.a. fra det såkaldte Nørby-udvalg, ligesom FinansDanmark har udgivet et ledelseskodex, som dets medlemmer er forpligtede til at forholde sig til efter "følg eller forklar" princippet

Vi finder det naturligt at udarbejde et eget materiale omkring selskabsledelse i Merkur. Følgende er udarbejdet således, at det vil være muligt at foretage sammenligninger over til de andre nævnte sæt af anbefalinger. I det følgende kommer det bl.a. klart til udtryk, at andelskassen ikke ledes efter en shareholder value tilgang, hvor virksomhedens primære mål er at skabe værdi til sine ejere – Andelskassen har et langt bredere formål.

Nærværende dokument er inddelt i følgende afsnit:

- I. Merkurs kommunikation og samspil med andelshavere og øvrige interessenter
- II. Bestyrelsens opgaver og ansvar
- III. Bestyrelsens sammensætning og organisering
- IV. Bestyrelsens og direktionens vederlag
- V. Regnskabsaflæggelse, risikostyring og revision

I. Merkurs kommunikation og samspil med andelshavere og øvrige interessenter

Hensigten med etableringen af andelskassen var for de første initiativtagere og andelshavere at skabe et pengeinstitut, der kunne bidrage til at påvirke samfundet i en mere bæredygtig, socialt ansvarlig og kulturelt mangfoldig retning. Dette er formuleret i andelskassens ambition og mission, der bl.a. kan læses i indledningen til årsrapporten. Årsrapporten findes på www.merkur.dk/aarsrapporter.

Andelskassen anerkender som pengeinstitut at have en konkret opgave og funktion i samfundet. Det er forbundet med et ansvar at forvalte opgaven og funktionen på en sådan måde, at andelskassen også kan løse sin opgave i fremtiden.

Samtidig skal det tilstræbes, at andelshavere får en rimelig forrentning af deres kapital.

Andelskassen anser interessenterne som væsentlige parter – det være sig andelshavere, låntagere, indlånere, medarbejdere, forretningspartnere eller det omgivende samfund. Alle interessenter skal opleve samvirket med andelskassen som meningsfuldt, dette gælder også ud fra en økonomisk betragtning.

Andelskassen ledes dermed ud fra en interessentskabsmodel – "stakeholder value" frem for "shareholder value".

Det følger af denne sammenhæng, at andelskassens andelshavere har en langsigtet interesse i, at andelskassen fortsætter at bestå og kan udøve sin virksomhed. En investering i Merkur er langsigtet og sker med tanke på fortsat virksomhed og ikke i forventning om, at udenforstående parter kunne tænkes at afgive købstilbud på andelskassen.

a. Transparens og kommunikation

Andelskassen har gennemsigtighed som en kerneværdi. Andelshavere og kunder vil derfor kunne finde en lang række oplysninger tilgængelige på andelskassens hjemmeside, herunder oplysninger om virksomheder og institutioner, der har optaget lån.

Andelskassen udgiver årligt kundemagasinet "Pengevirke", der er en vigtig del af kommunikationen med andelshaverne og de øvrige interessenter.

Merkurs bestyrelse har vedtaget en kommunikationspolitik, der forholder sig til både den interne og den eksterne kommunikation. Politikken understøtter andelskassens ønske om og tilstræber at kommunikere klart, professionelt og vedkommende med både medarbejdere, andelshavere og den omverden, som andelskassen er en del af.

b. Oplysning og afgivelse af information, herunder årsrapporten

Gennem åbenhed og en klar profil skal det sikres, at andelshavere og kunder kan bevare tilliden til andelskassen.

Andelskassens årsrapport skal indeholde fyldestgørende information om såvel finansielle forhold som om den måde hvorpå andelskassen opfylder sine samfundsmæssige opgaver, således at andelshavere og kunder har en mulighed for at vurdere begge dele.

Andelskassens årsrapport oversættes til engelsk af hensyn til andelskassens udenlandske samarbejdspartnere og andelshavere. Den engelske version er også tilgængelig på hjemmesiden.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse (og efter IAS-standarder). Dertil indeholder årsrapporten en lang række yderligere oplysninger,

blandt andet om låneporteføljens sammensætning, et energi- og CO2 regnskab, samt et socialt regnskab.

Andelskassen udarbejder desuden halvårsrapporter, som offentliggøres. Kvartalsrapporter udarbejdes til brug for bestyrelse og direktion, men andelskassen har indtil videre ikke fundet det relevant at offentliggøre disse.

c. Relationer til andelshavere og samarbejdspartnere

Andelskassens bestyrelse lægger stor vægt på en løbende dialog med andelshavere, kunder og samarbejdspartnere. Der udarbejdes halvårsrapporter, der sendes til et antal samarbejdspartnere. Via bl.a. internationale og nationale netværk holdes en løbende kontakt med de væsentligste samarbejdspartnere.

Andelskassen afholder med mellemrum seminarer for kunder og samarbejdspartnere, hvor samfundsrelevante temaer tages op.

d. Merkurs politik i relation til interessenterne

Som nævnt i indledningen ønsker andelskassen, at alle interessenter – primært andelshavere, låntagere, indlånere og medarbejdere – skal kunne opfatte samarbejdet med andelskassen som meningsfyldt, også økonomisk. Som eksempler på andelskassens interessenttilgang kan nævnes:

- priser og renter fastsættes ud fra en samlet vurdering af markedsforhold og interessenternes interesser.
- løn og ansættelsesvilkår følger en overenskomst mellem Kooperationen og Landsklubben Bankland (Arbejdernes Landsbank), som andelskassen har tiltrådt med virkning fra 01.01.2015. Fra 2022 skifter vi til Finansforbundet og Finanssektorens Arbejdsgiverforening.
- skulle der komme et købstilbud fra en investor, vurderer andelskassens bestyrelse først og fremmest køberens intentioner om at videreføre virksomheden, og om andelskassens samfundsmæssige opgaver eventuelt bedre kan løses i en ny konstellation.

II. Bestyrelsens opgaver og ansvar

Overordnede opgaver og ansvar

a. Bestyrelsens overordnede opgaver og ansvar

Bestyrelsen afholder mindst én gang årligt et strategiseminar, hvor de overordnede linjer i andelskassens udvikling og de bagvedliggende samfundsforhold drøftes.

Det er bestyrelsens opgave og ansvar at forestå den overordnede ledelse samt udøve tilsyn og kontrol med direktionens daglige ledelse.

I bestyrelsens forretningsorden og Instrukserne fra bestyrelsen til direktionen har andelskassen fastlagt nærmere procedurer, hvor bl.a. forhold som planlægning, opfølgning og risikostyring er behandlet.

Forretningsordenen og instrukserne gennemgås minimum én gang årligt.

b. Kapitalstruktur

Merkur er en andelskasse, og der ligger derfor i selve strukturen en stemmeretsbegrænsning: Én andelshaver – én stemme.

Det er vores opfattelse, at denne struktur passer godt til et pengeinstitut, der væsentligst er ejet af kunderne, og at det i den sammenhæng fremmer saglighed, at indflydelsen ikke er proportional med ejerandelens størrelse.

Bestyrelsen vurderer med mellemrum, om andelsselskabsformen er den mest hensigtsmæssige.

Det er muligt at forestille sig andre selskabsstrukturer, hvorigennem andelskassens opgaver kan løses. Også i andre mulige selskabsstrukturer finder vi, at en stemmeretsbegrænsning af en eller anden art vil være på sin plads.

Ingen andelshaver ejer p.t. mere end 10% af andelskapitalen.

c. Information fra direktionen til bestyrelsen

Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen om alle væsentlige forhold. Dette er beskrevet i instrukserne. Arbejdsfordelingen mellem direktionens medlemmer er beskrevet og godkendt af bestyrelsen.

Direktionen deltager i bestyrelsens strategiarbejde og udarbejder oplæg m.m. hertil.

d. Direktionens sammensætning

Bestyrelsens formand og bestyrelsen har løbende drøftelser med direktionen, herunder samtaler af mere udviklingsmæssig karakter, hvor bl.a. direktionens sammensætning og udvikling berøres. Drøftelserne struktureres efter behov.

Andelskassen har bl.a. udarbejdet en politik for, hvordan der skal ageres i forbindelse med nøglemedarbejderes fratrædelse.

Samfundsansvar

Andelskassen forretningsmodel tager udgangspunkt i som pengeinstitut at have en konkret opgave og funktion i samfundet, med det tilhørende ansvar for at forvalte denne på en måde der sikrer, at opgaven også kan løses i fremtiden.

Bestyrelsen har ikke vedtaget en decideret politik for samfundsansvar, da arbejdet med at skabe værdi for samfundet er en så integreret del af andelskassens forretningsmodel, at det gennemsyrrer det daglige arbejde i alle dele af virksomheden. Andelskassens værdigrund er bl.a. beskrevet i indledningen i årsrapporten, og dette giver en beskrivelse af de overordnede intentioner.

Formanden og næstformanden for bestyrelsen

Rammerne for bestyrelsens arbejde, herunder formandens opgaver er fastlagt i bestyrelsens forretningsorden. Andelskassens bestyrelse har tillige en næstformand. Alle bestyrelsesmedlemmer deltager på lige fod i bestyrelsens arbejde på sådan måde, at den enkeltes viden og kompetencer nyttiggøres bedst muligt.

Formanden har ikke deltaget i den daglige ledelse i det forløbne år. Såfremt bestyrelsen på et senere tidspunkt vurderer, at dette vil være hensigtsmæssigt, vil dette ske på baggrund af en bestyrelsesbeslutning, der sikrer at bestyrelsen bevarer den uafhængige overordnede ledelse og kontrolfunktion.

III. Bestyrelsens sammensætning og organisering

Sammensætning og politik for mangfoldighed i bestyrelsen

Bestyrelsens sammensætning tilstræbes at dække forskellig erhvervsmæssig baggrund, køn og alder, idet kompetencer og erfaring vægtes højest.

Bestyrelsen har vedtaget en politik for mangfoldighed i bestyrelsen.

Det fremgår heraf, at der ved udpegning af kandidater til bestyrelsen lægges afgørende vægt på at sikre efterlevelse af konklusion og handlingsplaner fastlagt i bestyrelsens selvevaluering. Endvidere tillægges følgende kvalifikationer og kompetencer vægt:

- Ledelseskompentence – ledelseserfaring, strategi, risikostyring, eksekvering, kontrol
- Bestyrelseskompetence – erfaring med bestyrelsesarbejde, forståelse, viden
- Forretningskompetence – evne til at omsætte ideer til forretning
- Økonomikompetence – Evne til at forstå og respektere økonomiske forhold
- Faglig kompetence – Kendskab til den finansielle sektor og dens konkurrenceforhold
- Almen kompetence
 - Indsigt i Merkurs værdier, idegrundlag og vision
 - Indsigt i samfundsforhold
 - Indsigt i erhvervslivets forhold – generelt og på brancheniveau
 - Indsigt i den private sektors forhold
- Øvrige kompetencer – personlighed, integritet, analytisk, bred kontaktflade, organisatorisk, engagement og tid

Kvalifikationer og kompetencer kan være opnået på baggrund af den enkelte kandidats uddannelsesmæssige, erhvervsmæssige eller personlige erfaring.

Mindst ét medlem af bestyrelsen skal i.h.t. lovgivningen besidde kvalifikationer på et vist niveau indenfor regnskabsvæsen og revision. Derudover stiller den finansielle lovgivning krav om, at ledelsen i et pengeinstitut opfylder en række krav om egnethed (kvalifikationer og erfaring) samt hæderlighed.

Rekruttering af nye bestyrelsesmedlemmer sker på baggrund af ovennævnte kriterier, og ikke på baggrund af en formelt fastlagt proces, da bestyrelsen ikke har fundet behov for at fastlægge en sådan proces.

Bestyrelsen foretager årligt en selvevaluering, hvor formålet er at sikre, at de nødvendige individuelle og kollektive kompetencer er til stede i bestyrelsen. Evalueringen foretages efter en på forhånd aftalt metode. Såvel faglige kompetencer som kompetencer i forhold til andelskassens idégrundlag og samfundsmæssige opgaver skal være til stede.

Årsrapporten indeholder en oversigt over medlemmerne i andelskassens bestyrelse med oplysninger om det enkelte medlems baggrund og forudsætninger.

Bestyrelsen har desuden vedtaget en politik for øget andel af det underrepræsenterede køn i andelskassens ledelse – en politik der omfatter såvel bestyrelse som andelskassens øvrige ledelse. Der rapporteres om den kønsmæssige fordeling i årsrapportens sociale regnskab.

a. Valg til bestyrelsen

Bestyrelsen i andelskassen vælges ikke direkte på generalforsamlingen, men af et repræsentantskab, som er valgt på generalforsamlingen. Dette sker for at sikre en grundig vurdering af bestyrelseskandidaternes kompetencer og den nødvendige kontinuitet i bestyrelsesarbejdet.

Andelskassen har medarbejderrepræsentation i bestyrelsen. Medarbejderne vælger bestyrelsesmedlemmer hvert 4. år. Dette er senest sket i 2020.

b. Generalforsamling

Indkaldelse til generalforsamling sker med mindst 3 ugers varsel, hvilket vi mener giver andelshaverne tilstrækkelig tid til forberedelse. Indkaldelsen udformes på en sådan måde, at andelshaverne får et fyldestgørende billede af de emner, der skal behandles – bl.a. er kandidater til repræsentantskabet anmeldt på forhånd og præsenteret i indkaldelsen.

Der er mulighed for at give fuldmagt til bestyrelsen. Denne mulighed er indført for at andelshavere, som har tillid til bestyrelsens forvaltning af andelskassen, men som ikke har mulighed for selv at møde op, kan udøve deres indflydelse gennem bestyrelsen.

c. Repræsentantskab

Merkurs generalforsamling vælger et repræsentantskab på 20-25 medlemmer. Hvert år er 5 medlemmer på valg. Repræsentantskabets opgaver er bl.a.

- at vælge 6 medlemmer til andelskassens bestyrelse. Hvert år er 2 medlemmer på valg, og valgperioden er 3 år.
- at godkende principperne for bestyrelsens aflønning
- at være ambassadører for Merkur.

Repræsentantskabet deltager ikke i ledelsen af andelskassen, men bestyrelsen kan vælge at rådføre sig med repræsentantskabet ved f.eks. større strategiske beslutninger eller i principielle spørgsmål.

d. Aldersgrænse

Bestyrelsen har ikke pt. fastsat en aldersgrænse. Behovet herfor vurderes løbende.

e. Valgperiode

Bestyrelsesmedlemmerne vælges for 3 år ad gangen med mulighed for genvalg. Valgperioderne er forskudt, således at der hvert år er 2 medlemmer på valg. Hermed sikres kontinuiteten i bestyrelsesarbejdet. Medarbejdernes repræsentanter vælges dog for 4 år ad gangen, jf. lovgivning herom. Alle medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er på valg samtidig.

f. Uddannelse af nye bestyrelsesmedlemmer

Andelskassen tilbyder nyvalgte bestyrelsesmedlemmer en grundig introduktion til såvel Merkurs virksomhed som til bestyrelsesarbejdet. Lovpligtig bestyrelsesuddannelse for nye medlemmer af bestyrelsen stilles til rådighed. Herudover vurderes behovet for supplerende uddannelse løbende.

Bestyrelsens uafhængighed

Andelskassen lægger vægt på, at de repræsentantskabsvalgte bestyrelsesmedlemmer er uafhængige af andelskassen, bortset fra, at de som udgangspunkt er kunder og andelshavere. Dette sker for at sikre, at bestyrelsen reelt tilføjer andelskassen kompetencer og indsigt udefra.

Andelskassens bestyrelse anser alle sine repræsentantskabsvalgte medlemmer for at være uafhængige. Ved gennemgang af de enkelte medlemmer fremgår det, at to medlemmer har siddet i andelskassens bestyrelse i mere end 12 år. Dette anses dog ikke at have indflydelse på medlemmernes evne til at træffe uafhængige beslutninger.

På andelskassens hjemmeside og i årsrapporten findes en oversigt over bestyrelsens medlemmer indeholdende oplysninger om de enkelte medlemmers baggrund og forudsætninger, og i årsrapporten kan tillige ses en oversigt over de pågældendes øvrige erhvervsrelaterede direktions- og bestyrelsesposter.

Bestyrelsesmedlemmer og antallet af andre ledelseshverv

Merkurs bestyrelse lægger vægt på, at de enkelte bestyrelsesmedlemmer har den fornødne tid til at deltage i møderne og forberede sig på disse. Bestyrelsen har ikke fundet det nødvendigt at fastlægge formelle regler herfor, f.eks. om antallet af bestyrelsesposter i andre virksomheder.

I årsrapportens ledelsesberetning oplyses om bestyrelsesmedlemmernes stilling, alder, køn, vurdering af uafhængighed, tidspunktet for indtræden i bestyrelsen, udløbet af valgperiode og øvrige ledelseshverv. Alle bestyrelsesmedlemmer er andelshavere i Merkur.

Ledelsesudvalg

Andelskassens bestyrelse har udover det lovpligtige revisionsudvalg, som består af 3 medlemmer, mulighed for løbende at nedsætte udvalg, som kan forberede bestemte sagers behandling inden der træffes beslutning i den samlede bestyrelse.

Merkurs bestyrelse har nedsat et risikoudvalg, der rådgiver og bistår bestyrelsen i forhold til vurderingen af den løbende risikostyring, som består af 3 medlemmer.

Merkurs bestyrelse har også valgt at nedsætte et nomineringsudvalg, som bl.a. vurderer de enkelte medlemmers kompetencer, viden og erfaring, samt finder forslag til relevante personer til repræsentantskab og bestyrelse. Opgaven har tidligere været varetaget af formand og bestyrelsen i fællesskab.

Der træffes ikke beslutninger i udvalgene, da beslutninger henvises til den samlede bestyrelse. Der er udarbejdet kommissorium for udvalgenes arbejde.

Det er ikke fundet nødvendigt at nedsætte et vederlagsudvalg, da andelskassen ikke anvender incitamentsaflønning eller resultatafhængig aflønning i nogen form, hverken for direktion, bestyrelse eller medarbejdere.

Evaluering af arbejdet i bestyrelsen og i direktionen

Andelskassen har etableret procedure for evaluering af samarbejdet mellem bestyrelse og direktion, samt for evaluering af bestyrelsens arbejde. Der foretages en løbende evaluering internt i bestyrelsen, når der er behov.

Den årlige selvevaluering af bestyrelsens kompetencer anvendes som et internt arbejdsredskab i bestyrelsen, hvorfor denne ikke offentliggøres.

Andelskassens bestyrelse består af 6 repræsentantskabsvalgte og 3 medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Dette vurderes at være en passende størrelse for andelskassen, da bestyrelsen ikke er større, end at der kan foregå en konstruktiv debat og en effektiv beslutningsproces, hvor alle medlemmer har mulighed for at deltage aktivt.

Bestyrelsen har på baggrund af de hyppige møder og et tæt samarbejde med direktionen vurderet, at den nødvendige dialog om samarbejdet mellem bestyrelse og direktion finder sted løbende, og at der derfor ikke er behov for, at formanden gennemfører en formaliseret evaluering.

IV. Bestyrelsens og direktionens vederlag

a. Vederlag

Vederlaget tilstræbes at ligge på et rimeligt niveau, der afspejler direktionens og bestyrelsens selvstændige indsats og værdiskabelse for andelskassen.

b. Vederlagspolitik

Andelskassen anvender ikke incitamentsaflønning eller resultatafhængig aflønning i nogen form, hverken for direktion, bestyrelse eller medarbejdere.

Direktionens løn skal afspejle ansvar og arbejdsomfang, men skal samtidig stå i et rimeligt forhold til de øvrige lønninger i andelskassen. For tiden overstiger højeste direktionsaflønning ikke lønnen til en nyansat pengeinstitutmedarbejder under uddannelse med mere end en faktor 5,6.

Bestyrelsens aflønning skal afspejle den tid, der medgår til bestyrelsesarbejdet, herunder forberedelse, på en sådan måde, at bestyrelsens medlemmer har mulighed for – hvis de ønsker det – at kunne reducere deres arbejdstid tilsvarende andre steder.

c. Fratrædelsesordninger

Direktionens medlemmer har i deres kontrakter fratrædelsesvilkår, der ligger udover hvad der fastsættes i funktionærloven. Fratrædelsesordningerne er dog af en sådan karakter, at de fortsat kan sammenlignes med almindelige medarbejdervilkår, når man tager arbejdets karakter og omfang i betragtning. Derfor offentliggør andelskassen ikke enkeltpersoners fratrædelsesvilkår.

V. Regnskabsaflæggelse, risikostyring og revision

Identifikation af risici og åbenhed om yderligere relevante oplysninger

a. Identifikation af risici

Ved udarbejdelsen af andelskassens strategi og overordnede mål identificerer bestyrelse og direktion de væsentligste forretningsmæssige risici, der er forbundet med realiseringen heraf.

Bestyrelsen har stedse fuld opmærksomhed på andelskassens risici og følger regelmæssigt op herpå.

b. Plan for risikostyring

Direktion og bestyrelse udarbejder forretningsgange på alle vigtige områder af andelskassens virksomhed, og der tages i denne forbindelse stilling til alle væsentlige risikoelementer. Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen med henblik på, at den systematisk kan følge udviklingen inden for de væsentlige risikoområder.

c. Åbenhed om risikostyring

Andelskassen oplyser i sin årsrapport om andelskassens risikostyringsaktiviteter.

Whistleblower-ordning

Andelskassen har i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed etableret en whistleblower-ordning, hvorefter ansatte og bestyrelsesmedlemmer kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af den finansielle regulering.

Andelskassen har valgt at etablere en enkel model, der opfylder lovens krav, men ikke går videre end dette. Andelskassen har en forretningsmodel og en kultur, der vurderes at være præget af en åbenhed og fortrolighed, der om nødvendigt får alle overtrædelser eller potentielle overtrædelser frem, også uden en whistleblower-ordning.

Kontakt til revisor

a. Bestyrelsens indstilling til valg af revisor

Bestyrelsen foretager i samråd med direktionen og efter indstilling fra revisionsudvalget en konkret og kritisk vurdering af revisors uafhængighed og kompetence mv. til brug for indstilling til generalforsamlingen om valg af revisor.

Lovgivningen stiller krav om såvel firmarotation (som udgangspunkt hvert 10. år) og rotation af underskrivende revisor (hvert 7. år). Ved firmarotation foranstalles et udbud, hvor mindst to revisionsfirmaer indbydes til at deltage.

Bestyrelsen har ved indstillingen til generalforsamlingen om valg af revisionselskab lagt vægt på, at der i revisionselskabet findes statsautoriserede revisorer med stor erfaring indenfor pengeinstitutrevision. Revisorer, der skal påtage pengeinstitutregnskaber, skal være autoriseret hertil af Finanstilsynet.

Bestyrelsen og særligt bestyrelsens revisionsudvalg har generelt en løbende, tæt og kritisk dialog med revisor.

b. Ikke-revisionsydelser

Andelskassens eksterne revisors ydelser er primært relateret til drifts-, skatte- og regnskabsmæssige forhold, og der består derfor ikke en risiko for, at revisors uafhængighed undergraves. Bestyrelsen har derfor ikke fundet det nødvendigt at udarbejde egentlige retningslinjer for revisors levering af ikke-revisionsydelser.

c. Interne kontrolsystemer

Bestyrelsen og særligt det af bestyrelsens nedsatte revisionsudvalg gennemgår og vurderer mindst én gang årligt de interne kontrolsystemer i andelskassen samt ledelsens retningslinjer herfor og overvågning heraf. Herunder overvejes, i hvilket omfang den eksterne revision kan bistå bestyrelsen hermed.

d. Regnskabspraksis og regnskabsmæssige skøn

I forbindelse med, at bestyrelsen sammen med revisor gennemgår årsrapporten eller udkast hertil, drøftes regnskabspraksis på de væsentligste områder samt væsentlige regnskabsmæssige skøn. Samtidig vurderes hensigtsmæssigheden af den valgte regnskabspraksis.

e. Resultatet af revisionen

Resultatet af revisionen drøftes på et bestyrelsesmøde med henblik på at gennemgå revisors observationer og konklusioner, eventuelt baseret på et revisionsprotokollat.

f. Revisionsudvalg

Merkurs bestyrelse har valgt at nedsætte et revisionsudvalg på 3 medlemmer, hvori indgår et bestyrelsesmedlem med særlige kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen og revision. Andelskassen lever op til kravene i Bekendtgørelse om revisionsudvalg for finansielle virksomheder.

g. Revisionsaftale og honorar

Aftalen med andelskassens eksterne revisor forhandles efter behov. Direktion og bestyrelse vurderer bl.a. revisors honorar i forhold til sammenlignelige institutter.